

Årsberättelse 2017

Programområde social välfärd

Beslutad av Programnämnd social välfärd, den 8 mars 2018

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Programdirektörens bedömning och analys	5
2.1 Programdirektörens analys av verksamhetens utfall.....	5
3 Programområdets iakttagelser och prognos	8
7.1 Sammanfattande iakttagelser.....	8
3.2 Sammanfattande analys av programområdets bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål.....	13
3.3 Programområdets samlade ekonomiska resultat.....	19
4. Programnämnd social välfärds bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål	21
4.1 Mål inom Hållbar tillväxt	21
4.2 Mål inom Människors egenmakt	30
4.3 Mål inom Barn och ungas behov.....	36
4.4 Mål inom Trygg välfärd.	38
5. Programnämndens ekonomiska resultat.....	47
5.1 Programnämndens ekonomiska utfall	47
6 Analysunderlag	51
6.1 Resultat – Ekonomi	51
7 Bilagor.....	54

1. Förslag till beslut

Årsberättelsen redovisar utfallet januari till december 2017. Programområde Social välfärd redovisar ett samlat budgetöverskott med 9,8 mnkr för helåret 2017. Utfallet innebär en förbättring av prognos 2 med 29,3 mnkr vilket främst förklaras av ett tilläggsanslag från Kommunstyrelsen på 39 mnkr. Medel har fördelats till vård- och omsorgsnämnderna. Den totala nettokostnaden uppgår till 2 957,7 mnkr. Intraprenadernas utfall utgör 17,0 mnkr av resultatet. Nettokostnadsökningen är 4,8 procent, för att klara en långsiktigt god hushållning behöver fler åtgärder och effektiviseringar verkställas.

Tilläggsanslaget som fördelades till vård- och omsorgsnämnderna syftade till det fortsatta arbetet med anpassning av den kommunala hemvården till rådande marknadsandelar och krav på förbättrad effektivitet. Mellan 2015-2017 har hemvården gjort en positiv förflyttning motsvarande 25,8 mnkr om jämförelsestörande poster tas bort. Utvecklingen mellan 2016-2017 är dock negativ, åtgärder gav ej förväntad effekt och underskottet inom hemvården uppgår till 31 mnkr inklusive tilläggsanslaget. Övriga driftsnämnder i programområdet klarar budget i balans och visar överskott.

Programområdet bidrar väl till utveckling inom många av kommunens mål. Inom långsiktig och hållbar ekonomi finns stort fokus på att säkerställa en dämpad kostnadsutveckling och att utveckla ekonomistyrningen. Strategin ”Åldras på dina villkor” har under året arbetats fram av en parlamentarisk grupp och är nu beslutad av programnämnden. Mer arbete krävs för att förbättra kontinuiteten inom kommunal hemvård samt för att öka aktuella genomförandeplaner inom kommunal utförare och externa utförare. Utmaningar finns också inom attraktiv arbetsgivare genom hög personalomsättning och rekryteringssvårigheter av flera yrkesgrupper. Individ och familjeomsorgen stärks genom större möjligheter att förebygga och erbjuda tidiga insatser och ökat stöd till barnfamiljer.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Programnämnd social välfärd

1. Programnämnd social välfärd fastställer årsberättelse för 2017.
2. Nämnder som inte uppvisar en ekonomi i balans ska fortsatt vidta åtgärder för att komma i ram, och kontinuerligt rapportera arbetet till Programnämnd social välfärd.
3. Vård- och omsorgsnämnd öster och Vård- och omsorgsnämnd väster ska i samband med årets första delårsrapport för 2018 komma till Programnämnd social välfärd och redovisa vilka åtgärder som har vidtagits och vilka åtgärder som planeras vidtas för en ekonomi i balans för den kommunala hemvården.
4. Programnämnd social välfärd ansöker hos Kommunstyrelsen om överföring av ekonomiska driftresultat i enlighet med gällande spelregler för resultatöverföring.
5. Programnämnd social välfärd ansöker hos Kommunstyrelsen om överföring av intraprenadernas överskott med i enlighet med gällande spelregler.
6. Programnämnd social välfärd ansöker hos Kommunstyrelsen om överföring av inventarieanslag i enlighet med önskemål i tabeller i avsnitt 6.1.4.
7. Programnämnd social välfärd ansöker hos Kommunstyrelsen om överföring av kvarvarande AFA-medel.

8. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen.

2. Programdirektörens bedömning och analys

2.1 Programdirektörens analys av verksamhetens utfall

Programområdet

Programområde Social välfärd redovisar ett samlat budgetöverskott med 9,8 mnkr för helåret 2017. Utfallet innebär en förbättring av prognos 2 med 29,3 mnkr vilket främst förklaras av ett tilläggsanslag från Kommunstyrelsen på 39 mnkr. Medel har fördelats till vård- och omsorgsnämnderna. Den totala nettokostnaden uppgår till 2 957,7 mnkr. Intraprenadernas utfall utgör 17,0 mnkr av resultatet. Nettokostnadsökningen är 4,8 procent, för att klara en långsiktigt god hushållning behöver fler åtgärder och effektiviseringar verkställas.

Tilläggsanslaget som fördelades till vård- och omsorgsnämnderna syftade till det fortsatta arbetet med anpassning av den kommunala hemvården till rådande marknadsandelar och krav på förbättrad effektivitet. Mellan 2015-2017 har hemvården gjort en positiv förflyttning motsvarande 25,8 mnkr om jämförelsestörande poster tas bort. Utvecklingen mellan 2016-2017 är dock negativ, åtgärder gav ej förväntad effekt och underskottet inom hemvården uppgår till 31 mnkr inklusive tilläggsanslaget. Övriga driftsnämnder i programområdet klarar budget i balans och visar överskott.

Programområdet bidrar väl till utveckling inom många av kommunens mål, 13 av 15 målområden uppfylls i hög utsträckning och två målområden uppfylls delvis. Inom långsiktig och hållbar ekonomi finns stort fokus på att säkerställa en dämpad kostnadsutveckling och att utveckla ekonomistyrningen. Strategin ”Åldras på dina villkor” har under året arbetats fram av en parlamentarisk grupp och är nu beslutad av programnämnden. Mer arbete krävs för att förbättra kontinuiteten inom kommunal hemvård samt för att öka aktuella genomförandeplaner inom kommunal utförare och externa utförare. Utmaningar finns också inom attraktiv arbetsgivare genom hög personalomsättning och rekryteringssvårigheter av flera yrkesgrupper. Individ och familjeomsorgen stärks genom större möjligheter att förebygga och erbjuda tidiga insatser och ökat stöd till barnfamiljer.

Tillgång till bostäder utvecklas genom långsiktig planering av nya vård- och omsorgsboendeplatser. Programområdet bidrar väl till utvecklingen inom tillgänglighet och digitalisering genom flera satsningar.

2.2 Framåtblick och väsentliga utmaningar

Örebro kommun växer. Volymökningar och ökad ärendetyngd påverkar många verksamheter. Som motvikt pågår arbetet med effektiviseringar. Programområdet har en utmaning i att möta de ökade volymerna med förebyggande och effektiva lösningar för att klara en långsiktigt hållbar utveckling och god ekonomisk hushållning. Programnämndens roll är att skapa förutsättningar för och säkra tillgång till kvalitativa sociala välfärdstjänster.

Ett stort arbete påbörjades under 2016 kring myndighetsavdelningen. Bedömningen är att myndighetsavdelningen utvecklas i rätt riktning och att ett stort arbete görs för att öka rättssäkerheten, förstärka individuppföljningen och få kontroll över de ökade antal beviljade timmarna inom valfrihetssystemet som kunde ses under 2015.

Införandet av olika typer av resursfördelningsmodeller är ett verktyg som man med fördel bör fortsätta implementera inom flera av programmets verksamhetsområden. En ny resursfördelningsmodell för bostad med särskild service infördes i maj 2017. Införandet av en resursfördelningsmodell skapar möjligheter till ett effektivt resursutnyttjande och säkrar likabehandlingsprincipen för individerna.

En stor utmaning för programområdet är kompetensförsörjningen. Det råder idag brist på sjuksköterskor, socionomer och kockar. Vidare upplever verksamheterna allt större problem med rekrytering av arbetsterapeuter och undersköterskor. Säkerställandet av att verksamheterna nyttjar kompetensen på ett fördelaktigt sätt kommer bli allt mer centralt framöver. Arbetsuppgifter som exempelvis inte kräver akademisk examen kan utföras av andra yrkeskategorier. Arbetet med breddad kompetensförsörjning ligger därför helt rätt i tiden.

Strategiarbetet ”Åldras på dina villkor” pågår och arbetet ska utmynna i en äldreomsorgsplan. En strategi för ett rehabiliterande arbetssätt har utformats och har antagits av Kommunstyrelsen 2017. Utvecklingsarbetet omfattar målgrupperna inom vård och omsorg samt funktionshindrade. Främsta syftet är att öka insatsernas kvalitet samt att öka individernas möjlighet att leva ett självständigt liv på hens villkor. Införandet av ett rehabiliterande arbetssätt bedöms även utifrån ett längre perspektiv vara kostnadseffektivt. Under höst och vår 2018 kommer ett intensivt arbete pågå med att utforma en framtida modell för ett rehabiliterande arbetssätt i Örebro kommun som också innefattar förändrade storsystem.

Som ett led i att effektivisera programområdet med bibehållen kvalitet gör nämnden flera strategiska satsningar inom området digitalisering. Flera digitala satsningar är under införande eller utreds, som exempel kan nämnas tillsyn via länk. Ett breddinförande för digital läkemedelssignering har påbörjats under hösten. Ett omfattande arbete med ett breddinförande av nyckelfri hemtjänst är färdigställt och en förvaltningsstruktur har tagits fram under hösten. Arbetet med nationell patientöversikt har pågått under året. Det finns andra prioriterade digitala områden som exempelvis säker digital informationshantering, som med fördel skulle kunna nyttjas inom de myndighetsutövande verksamheterna. Säker informationshantering och utvecklande av e-tjänster skulle minska administrationen för de myndighetsutövande verksamheterna och frigöra tid till andra kvalitativa insatser.

För att program Social välfärd ska klara framtidens utmaningar med ökade volymer hos samtliga aktuella målgrupper krävs förändrade arbetssätt. Glädjande är därför att vi inom ramen för Gränslöst samarbete under hösten startat ett mobilt team tillsammans med Region Örebro län. Målgruppen är multisjuka äldre med hög vårdkonsumtion. Fokus på förändringsledning kommer vara centralt för allt utvecklingsarbete framöver.

Ytterligare ett exempel på förändrat arbetssätt är etableringen av en filialverksamhet för barn, unga och deras familjer i Vivalla. Det möjliggör en ökad närvaro med ett mer lättillgängligt och ett förebyggande stöd till boende i området. Det är viktigt att följa resultatet av denna etablering.

Under 2017 har utredning kring gränssnitt mellan myndighetskontor socialtjänst samt funktionshinder/vård och omsorg färdigställts. Vissa utmaningar finns då flera myndighetskontor medför en risk att individerna hamnar mellan stolarna. Underlaget har kommunicerats med politiken.

Regeringen fattade under våren 2016 beslut om en ändring i socialtjänstförordningen avseende bemanning inom vård- och omsorgsboenden. Konsekvenserna utreds för att se hur verksamheterna påverkas av förändringen. Viss resursförstärkning har aktualiserats på

vissa vård- och omsorgsboenden. Programnämnden har antagit SKLs rekommendationer och utreder nu frågan. En rapport väntas och ska presenteras för programnämnden under våren 2018.

2018 ersätts betalningsansvarslagen med en ny lag som fokuserar på samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. Den nya lagen kommer innebära att kommunen behöver vara ännu mer effektiv i sin hemtagningsprocess från sjukhuset för att undvika högre kostnader för betalningsansvar. Det kräver tillgång till permanenta vård- och omsorgsboendeplatser och en flexibilitet i antalet korttidsplatser. Programnämnden har de senaste åren både utökat antalet korttidsplatser tillfälligt samt startat upp utredning i hemmet.

Behovet av bostäder påverkar många av programområdets målgrupper. Bostadssituationen för kommunens mer utsatta grupper är fortsatt svår och påverkar boendekedjorna. Volymökningar och demografisk påverkar behovet av fler platser för vård- och omsorgsboende och bostad med särskild service och ställer krav på väl fungerande bygg- och planeringsprocesser.

3 Programområdets iakttagelser och prognos

8.1 Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de av kommunens verksamhetsmål som är relevanta för nämnden, d.v.s. där nämnden tilldelats indikatorer och/eller utvecklingsuppdrag. Positiva iakttagelser kan vara framgångsfaktorer (sätt vi arbetar på), styrkor (förutsättningar) eller starka resultat. I kolumnen förbättringsområden lyfter nämnden sådana områden där utveckling bör ske för att nå bättre måluppfyllelse och utveckling.

Nämnden redovisar också sitt resultat över i vilken utsträckning åtagandet att bidra till utveckling inom kommunens verksamhetsmål är uppfyllt. De varianter som finns att välja mellan är: delvis, i hög utsträckning och helt.

Aktuella mål för Programområde social välfärd	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden	Nämndens bedömning är att åtagandet uppfylls
Förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden	Fler personer får reguljär anställning Praktikplatser leder till anställning i förvaltningen	Statistik saknas på Vägledningscentrum	I hög utsträckning
Ekologiskt hållbar kommun	Fortsatt intensivt arbete gällande minskat matsvinn Ökad andel ekologiska inköp Örebro kommun på plats 3 i nationella ekomatsliga	Upprätta avtal inom områden där detta saknas	I hög utsträckning
Tillgänglighet/digitalisering	Antalet digitala tjänster som riktas mot medborgare och företag ökar succesivt. Digitalisering ger många nya möjligheter till delaktighet och inflytande genom bl. a. e-tjänster.	Kommungemensamma förutsättningar i form av exempelvis informationskartläggning, förvaltningsstyrning och systemarkitektur behöver bli bättre.	I hög utsträckning

	<p>Öppna ingångar med serviceinsatser ger ökade möjligheter till enkel kontakt.</p>	<p>Inkludering av förändringsledning behöver säkerställas inför kommande satsningar. Den tekniska plattformen för att möjliggöra digitala tjänster behöver förnyas och kompletteras</p>	
Attraktiv arbetsgivare	<p>Kommungemensamma rekryteringsstrategier</p> <p>Bibehållen totalnivå på HME-index inom samtliga verksamhetsområden inom vård- och omsorg</p> <p>Inom funktionshinder har arbetsgrupp gällande rekryteringsprocessen bidragit till bättre överblick över tillgänglig personal samt att verksamheterna inte konkurrerar om att få samma personal</p>	<p>Kompetensförsörjning försvårar rekrytering inom samtliga områden.</p> <p>Antalet tillbud och arbetsskador relaterade till hot och våld fortsätter att öka hos funktionshindrade</p>	Delvis
Effektivt lokalnyttjande	<p>Beläggningsgrader inom boendena visar fortsatt goda resultat</p> <p>En långsiktig lokal- och bostadsförsörjningsplanering bidrar till ett mer effektivt lokalnyttjande</p> <p>Bättre boendelösningar för att bättre stödja personer som utsatts för våld i nära relation, är under utveckling</p>	<p>Förbättra boendekedjorna, bl.a. genom att hitta alternativa lösningar som kan bidra till trygghet för individen och vara kostnadseffektiva</p>	I hög utsträckning
Långsiktig och hållbar ekonomi	<p>Stort fokus på att säkerställa en dämpad kostnadsutveckling och att utveckla ekonomistyrningen</p> <p>En resursfördelningsmodell för LSS boende är implementerad och fortsatt utveckling sker kring boendestöd</p> <p>Strategin för införandet av ett rehabiliterande arbetssätt är beslutat och klar</p>	<p>Hemvården har svårigheter att anpassa verksamheten efter behovet och därmed kunna bedriva verksamhet med ekonomisk balans.</p> <p>Fortsatt anpassning av verksamheten rörande ensamkommande barn och unga till nya ekonomiska förutsättningar krävs</p>	I hög utsträckning

Medborgarnas inflytande och påverkan	<p>Flera medborgardialoger och informationsträffar genomförs inom både det förebyggande området och vård- och omsorgsboenden</p> <p>Myndighetsavdelningen har påbörjat utbildning för hela avdelningen i en samtalsmetodik (Medborgarstyrda dialoger) som ska tillvarata medborgarens behov bättre</p>	<p>Det finns behov av att öka antalet medborgardialoger avseende lokal- och bostadsförsörjning för ökad delaktighet från medborgarna</p>	I hög utsträckning
Medborgarnas möjlighet att välja utförare inom hemvården	<p>Det finns många olika företag att välja på för medborgaren</p> <p>Flera av företagen erbjuder tjänster på olika språk</p>	<p>Utveckla jämförelseverktyget för att underlätta valet för medborgaren</p> <p>Minska antalet utförare för att förenkla valet för medborgaren</p>	I hög utsträckning
Jämlika livsvillkor	<p>Handlingsplan för psykisk hälsa ska bidra till bättre stöd för individerna</p> <p>Myndighetsavdelningen arbetar med utveckling för en mer rättssäker myndighetsutövning</p> <p>Socialkontor Vivalla får positiv återkoppling från familjer och samverkanspartners</p> <p>Utveckling av verktyget Pict-O-Stat pågår för att möjliggöra för att fler servicemottagare ska kunna besvara enkäten</p>	<p>Individuppföljningarna behöver utvecklas och förbättras</p> <p>Utveckling av metoder för att förebygga social oro</p> <p>Språkkompetens inom teckenspråk saknas och efterfrågas</p>	I hög utsträckning
Meningsfull fritid	<p>Lyckad satsning på fritidsaktiviteter för äldre</p> <p>Många anordnade aktiviteter inom framför allt det förebyggande området och vård- och omsorgsboende</p>	<p>Samverkan med civila samhället behöver öka inom samtliga verksamhetsområden</p>	I hög utsträckning
Respekt för lika värde och mänskliga rättigheter	<p>Ett intensivt arbete pågår för att förbättra stödet till personer som är berörda av våld i nära relationer.</p>	<p>Jämställdhetsanalyser behöver utvecklas ytterligare inom programnämnden</p>	I hög utsträckning

	<p>Myndighetsavdelningen utvecklar jämställd handläggning över hela linjen. LSS har kommit längst med sitt utvecklingsarbete kring kvalitetssäkring av jämställd handläggning</p> <p>Större satsning kring mänskliga rättigheter planeras och kommer att startas igång under hösten inom Vård och omsorg i samarbete med funktionshindrade</p>	Den jämställda handläggningen behöver omfatta myndighetsavdelningens alla delar	
Kompensation för barns ojämlika uppväxtvillkor	Individer med normbrytande beteende får ett bättre stöd för att klara sin skolgång. En social investering, bryggan, är en del i detta	Förstärka samarbetet med barn och utbildning	Delvis
Trygg och god omsorg för äldre och funktionsnedsatta	<p>En parlamentarisk grupp har under året arbetat fram ett förslag till strategi, "Åldras på dina villkor", vilken ska styra utvecklingen av äldreomsorgen de närmaste åren</p> <p>Test och införande av olika trygghetsskapande digitala lösningar</p> <p>Utbildade hälsoombud</p>	<p>Kontinuitet hemvård egen regi behöver förbättrats</p> <p>Antal aktuell genomförandeplaner inom kommunal utförare och externa utförare behöver öka</p> <p>Hitta alternativa sätt att mäta nöjdheten hos servicemottagare där Pict-O-Stat inte är applicerbar</p>	I hög utsträckning
Individ och familjeomsorg	<p>Ökade resurser ger större möjligheter att förebygga och erbjuda tidiga insatser.</p> <p>Fokus och ambition att hitta sätt att följa upp resultatet av insatser till individer</p>	<p>Systematisk uppföljning och analys för att stödja metodutveckling.</p> <p>Digitala verktyg och förenklad dokumentation</p>	I hög utsträckning
Tillgång till bostäder	<p>Antalet samarbetsavtal med privata fastighetsägare för övergångslägenheter har ökat</p> <p>Antalet övergångslägenheter från privata fastighetsägare har ökat markant</p>	Fler samarbetsavtal med privata fastighetsägare ökar antalet lägenheter att förmedla	I hög utsträckning

	Arbete pågår med kartläggning och utveckling av hus i enskilt läge	Fler övergångslägenheter underlättar matchning till olika hyresgästers behov och har medfört ökad integrationen Fördjupad behovsanalys för planering och samordning av byggnation i särskilda lägen.	
--	--	---	--

3.2 Sammanfattande analys av programområdets bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål

Avsnittet sammanfattar programområdets bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål och utgör en sammanfattning av programplanens uppdrag inom områdets kärnverksamheter.

3.2.1 Mål inom Hållbar tillväxt

Mål: Det ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen och utbudet av e-tjänster ska öka.

Vidtagna åtgärder och effekter

Antalet e-tjänster har ökat under året vilket innebär att det blir enklare för medborgarna att dels hitta den information de söker, dels att göra ansökningar direkt via webben. Öppna ingångar dit kommuninnevånare kan vända sig för rådgivning och kortare stöd- och serviceinsatser utan föregående utredning samt förbättring av interna processer inom myndighetsavdelningen och servicecenter har förenklat både för medborgare och företag i kontakten med kommunen. Marknadsföringen och tydliggörandet av dessa möjligheter kan dock utvecklas exempelvis på orebro.se.

Analys av samband mellan åtgärder och effekter

Vid utveckling av e-tjänster är det viktigt att ta med hela processen i arbetet. Samarbete mellan olika avdelningar behöver stärkas och utvecklas.

Planerade förbättringsåtgärder

Utbyggnaden av fler e-tjänster kommer fortsätta. Prioriterade utvecklingsområden i digitaliseringsarbetet är bland annat frågor som rör säker digital kommunikation och delning av dokument såväl internt som externt, mobila arbetssätt för att möjliggöra högre delaktighet med medborgaren och utbyggnad av e-hemtjänst. Utgångspunkten för flera satsningar är ett rehabiliterande arbetssätt som sätter individens behov i centrum.

Mål: Örebro kommun ska nyttja sina lokaler på ett effektivt sätt.

Vidtagna åtgärder och effekter

Social välfärd arbetar numera mer långsiktigt med planering av lokaler. I och med den senast antagna Lokal- och bostadsförsörjningsplanen 2018-2021 sträcker sig planen över 8 år, där de första fyra åren har ett 4-årigt investeringsprogram med driftkostnadskonsekvenser och de sista fyra åren beskriver en mer översiktlig behovsbild. Planeringen är baserad på befolknings- och behovsprognoser. Planen revideras varje år utifrån förändrade förutsättningar.

Utifrån befolknings- och behovsprognos finns behov av att fortsätta och även intensifiera utbyggnationen av bostäder och verksamhetslokaler. För att processen ska vara effektiv har samarbetet med Stadsbyggnadskontoret utvecklats. Lokalförsörjningsenheten som tidigare låg under kommunstyrelseförvaltningen hör numera till Stadsbyggnad. Den nya

tillhörigheten ska öka och effektivisera samarbetet mellan Lokalförsörjningsenheten och Stadsbyggnad, vilket är nödvändigt då Örebro kommun befinner sig i en intensiv tillväxtfas. De stora volymökningen ställer också högre krav på samnyttjande av lokaler och nytänkande i de olika processerna vid nybyggnation.

Översyn av funktionsprogrammen inom Social välfärd har påbörjats för att få till en effektivare process vid ny- och ombyggnation. Översynen innebär också att beställningar till byggherrar blir tydligare.

Analys av samband mellan åtgärder och effekter

Lokal- och bostadsförsörjningsplanens planeringsperspektiv sträcker sig över 8 år (4+4). En längre planeringsperiod bidrar till en effektivare lokalförsörjningsprocess. Ett arbete med att kartlägga, utveckla samt tydliggöra rutiner och processer pågår och behöver fortsättningsvis prioriteras. Arbetet kommer på sikt att effektivisera och öka kvalitén på Örebro kommuns lokalförsörjning inom programområdet social välfärd. Att Lokalförsörjningsenheten skiftat tillhörighet till Stadsbyggnad bedöms på sikt få en positiv verkan.

Planerade förbättringsåtgärder

Det finns behov av att öka antalet medborgardialoger för ökad delaktighet. Att genomföra medborgardialoger är viktigt i syfte att få in värdefull information och uppmuntra till delaktighet.

Vård- och omsorgsboendet Karlslundsgården kommer att ha en teknikprofil som ska genomsyra verksamhetens arbetssätt och lokalutformning. Karlslundsgården kommer exempelvis att ha sensorgolv installerat i boenderummen som kommer ge hyresgäster ökad trygghet, säkerhet och självständighet. Systemet syns inte då det är inbyggt vilket ger en mer hemlik miljö.

På Karlundsgården kommer ett våningsplan erbjuda vård på teckenspråk. Inför öppnandet ska anställda medarbetare kompetensutvecklas i teckenspråk och dövkultur.

En strategisk kompetensförsörjningsplan för lokalförsörjning inom social välfärd behöver utarbetas. Genom kartläggning av vilken kompetens vi har i nuläge och vilken som behövs på både kort och lång sikt möter vi mer effektivt och kvalitativt framtida utmaningar. I dagsläget är beställar- och utförarledet i obalans.

Under större delen av 2017 har Lokalförsörjningsenheten saknat flera relevanta stödfunktioner samt haft ett flertal vakanser. I samband med flytten till Stadsbyggnad har ett rekryteringsarbete påbörjats för att skapa bättre arbetsförhållanden inom enheten.

Mål: Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar.

Vidtagna åtgärder och effekter

Inom långsiktig och hållbar ekonomi finns stort fokus på att säkerställa en dämpad kostnadsutveckling och att utveckla ekonomistyrningen.

Den kommunala hemvårdens stora underskott har stor påverkan på det ekonomiska läget inom programområdet. En utredning om hemvårdens ekonomiska läge har presenterats som en information till Programnämnden i september och i utredningen

finns flertalet åtgärdsförslag. Ett beslut om att ta bort LOV inom omvårdnad och ersätta med LOU väntas under våren 2018. Men oavsett vilken ersättnings- eller konkurrensutsättningsmodell som väljs inom valfrihetssystemet måste åtgärder och vägval göras för den kommunala utföraren.

Hemvårdsutredningen synliggör att Örebro har en kostnadsnivå för ordinärt boende som är högre än jämförbara kommuner. Orsakerna till de höga kostnaderna beror på strukturella omständigheter men även på verksamheter som har höga kostnadsnivåer med jämförbara kommuner samt av höga ambitionsnivåer. Örebro kommun behöver sänka kostnadsnivån nu utifrån utmaningen att klara av den kommande demografiska utvecklingen.

Ett arbete med att se över styrsystem inom vård och omsorg samt stöd till funktionshindrade inför ett införande av ett rehabiliterande arbetssätt har påbörjats under hösten. Ersättningsmodellerna behöver anpassas och harmoniseras till den modell som Kommunen väljer för ett rehabiliterande arbetssätt. Att mäta effekterna kommer bli en viktig utgångspunkt för att välja insatser som ger bäst effekt både för individen och Kommunen och som bidrar till ett effektivt resursutnyttjande.

En resursfördelningsmodell avseende bostad med särskild service är implementerad och utveckling av resursfördelning av boendestödet pågår under hösten.

Analys av samband mellan åtgärder och effekter

Utveckling av resursfördelningsmodeller skapar möjligheter till ett effektivt resursutnyttjande och säkrar likabehandlingsprincipen för individerna.

Insatser för att förstärka kontrollfunktionen inom valfrihetssystemet pågår vilket ska bidra med ökad rättssäkerhet.

Planerade förbättringsåtgärder

Utveckling av ersättningsmodeller som i högre grad styr mot värde och kvalitet, för att harmonisera med ett rehabiliterande arbetssätt och stimulera till förändrade arbetssätt och som bidrar till ett effektivt resursutnyttjande.

Ökat samarbete inom programområdet för att hitta möjliga samverkansmöjligheter, en del i ett långsiktigt arbete med omprövningskravet. Planera för ett långsiktigt arbete med omprövningskrav och effektiviseringar, där effekt av digitala lösningar och alternativa lösningar i högre grad kan bidra till lägre kostnader.

3.2.2 Mål inom människors egenmakt

Mål: Medborgarna ska ha möjlighet att välja utförare inom hemvården.

Vidtagna åtgärder och effekter

Valfrihetssystemen i kommunen fortsätter att utvecklas. Totalt finns nu 28 valbara utförare av service, av dessa är 11 verksamma även inom omvårdnadstjänster. Många utförare har profilerat sig med språk eller mot andra specifika målgrupper. De privata utförarnas andel av verksamheten har ökat kontinuerligt. I dagsläget utförs cirka 35 procent av den utförda tiden för omvårdnad av privata utförare.

Analys av samband mellan åtgärder och effekter

Valfrihetssystemen har bidragit till att bredda utbudet för medborgarna. Medborgarna kan inte bara initialt göra ett val utan ges också möjligheten att välja bort utförare som inte lever upp till önskade krav. Örebro kommun har utmärkt sig bland jämförbara kommuner genom att ha ett stort antal utförare, detta antal har nu minskat. Medborgarnas val av utförare försvåras dock av den stora mängden val, där olika utförare kan utföra olika insatser hos samma individ. Den stora mängden utförare kan även försvåra arbetet med uppföljning och kontroll av valfrihetssystemet.

Planerade förbättringsåtgärder

Valfrihetssystemet behöver utvecklas för att skapa bättre förutsättningar och bli mer kvalitativt hållbart. En förberedelse för rehabiliterande arbetssätt behövs. Ett utvecklingsområde för att underlätta medborgarens val av utförare är utvecklingen av jämförelseverktyget. En extern utredning av valfrihetssystemet har genomförts och mynnat ut i ett förslag på hur ett framtida valfrihetssystem ska se ut. Beslut i kommunstyrelsen sker under våren 2018 vartefter ett arbete behöver påbörjas för att säkerställa övergången.

3.2.3 Mål inom Trygg välfärd

Mål: Örebro kommun ska erbjuda en trygg och god omsorg med hög grad av delaktighet, med god kvalitet, för alla äldre och människor med funktionsnedsättning.

Vidtagna åtgärder och effekter

Programnämnden har beslutat om strategin ”Åldras på dina villkor” som under året har arbetats fram av en parlamentarisk grupp. Strategin är en fortsatt strävan efter ökad kvalitet och kommer styra och vägleda utvecklingen av äldreomsorgen både på kort och långsikt.

En gemensam satsning med Region Örebro län är det mobila teamet för äldre personer med behov av omfattande hälso- och sjukvård som under hösten 2017 startades upp. Satsningen syftar till att minska oplanerade vårdtillfällen i slutenvården genom en individanpassad, trygg och samordnad vård och omsorg.

Utvecklingen av verktyget Pict-o-stat bidrar till att funktionsnedsattas delaktighet säkerställs och folkhälsoarbetet med utbildning av fler hälsoombud stärker utvecklingen av ett mer hälsosamt stöd och skapar tillsammans stora möjligheter att erbjuda en individanpassad trygg och god omsorg.

Som en del i att skapa en flexiblare hemtjänst och att öka tryggheten för våra medborgare kan nämnas införandet av nyckelfri hemtjänst, där personal får en digital nyckel istället för att hämta och lämna nycklar. Andra exempel på trygghetskapande åtgärder som genomförts är att det inom Testbädd äldre och funktionsnedsatta testas och utreds några digitala lösningar. Bl.a. en kommunikationslösning mellan medborgare och anhörig/hemvård samt en digital påminnelsefunktion.

På vård- och omsorgsboendet Karlslundsgården implementeras digitala lösningar för ökad trygghet, säkerhet och självständighet. Det kommer bland annat att installeras sensorgolv i alla lägenheter.

Analys av samband mellan åtgärder och effekter

Ett flexibelt och anpassningsbart stöd som utgår från den enskildes behov är en viktig utgångspunkt för att möjliggöra trygg och god omsorg. Samordnade insatser, både internt och externt liksom användandet av trygghetsskapande välfärdsteknik skapar större möjligheter att möta medborgarnas specifika behov.

Planerade förbättringsåtgärder

Ett utvecklingsarbete i linje med Strategin ”Åldras på dina villkor” är införandet av ett rehabiliterande arbetssätt. Under hösten har planering påbörjats, det är dock ett omfattande arbete vilket kommer kräva stor insats. Främsta syftet är att öka insatsernas kvalitet samt att öka individernas möjlighet att leva ett självständigt liv på hens villkor.

I och med årsskiftet 2017-2018 trädde en ny lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i kraft. För att säkerställa att medborgarna ska kunna få en trygg och god omsorg, behöver processer utvecklas och säkerställas. Arbetet har påbörjats och behöver ske både inom och mellan de interna och externa utförarna samt gemensamt med Region Örebro län.

Tre viktiga fokusområden framöver är individuppföljningen som idag inte fungerar fullt ut, personalkontinuiteten hos den kommunala utföraren av hemvård samt förekomsten av aktuella genomförandeplaner som både hos den interna och externa utförarna är bristfällig. Arbete pågår redan för att stärka kvaliteten och förekomsten av genomförandeplaner samt med att säkra att individuppföljningar görs mer systematiskt och regelbundet än idag.

För att anpassa verksamheterna till att vara mer flexibla och åstadkomma ökat kvalitetsfokus krävs det förändringar i arbetssätt och kultur. Även införande av ny teknik innebär förändringar i arbetssätt och sätt att tänka kring teknik och digitala verktyg. Detta ställer krav på ett parallellt arbete med förändringsledning och förändrade processer. I det fortsatta arbetet behöver därför fokus i större utsträckning ligga på att förändra arbetssätt, processer och kultur för att skapa en större mognad för framtida digitala lösningar.

Mål: Familjer och enskilda ska få stöd som motsvarar deras behov av individ och familjeomsorgen.

Vidtagna åtgärder och effekter av dessa

Genom resursförstärkningar och interna omfördelningar har individ- och familjeomsorgen under slutet av 2016 och under 2017 förstärkts i olika delar; förebyggande arbete och tidiga insatser genom fältgrupp, föräldrastöd och familjecentraler, myndighetsutövning med stöd och service vid Socialkontor Vivalla, förändrat stödutbud i form av öppna ingångar, förstärkt öppenvård till barnfamiljer och utökad stöd till föräldrar vars barn placeras.

Justerade arbetssätt och utökade verksamheter har gett fler kommuninnevånare möjlighet att ta del av individ- och familjeomsorgens stöd på ett enklare och mer vardagsnära sätt. Socialkontor Vivalla har blivit väl emottaget i området av såväl aktuella familjer som samverkanspartners. Ett öppnare, mer tillgängligt och närvarande erbjudande om stöd ökar sannolikheten för att stödet har god effekt på behovet och minskar på sikt stödbehovet.

Centrum för samverkansstöd (CFS) säkerställer samverkan runt många familjer i behov av omfattande stöd från flera aktörer inom kommunen och Region Örebro län. Örebro kommun och CFS har ingått i Socialstyrelsens regeringsuppdrag att forma kunskapsstöd för samordning av insatser för barn med funktionsnedsättning. Den samba-modell som CFS arbetar utifrån har varit en av förebilderna för Socialstyrelsens rekommendationer.

Etableringen i Vivalla, tillsammans med andra satsningar för att tidigt upptäcka, motivera och erbjuda stöd, skapar också ökade behov av resurser till biståndsbeslutade öppenvårdsinsatser. Till bland annat öppenvård för barn och deras föräldrar görs löpande prioriteringar och barnfamiljer ges vid behov generellt inriktat föräldrastöd i väntan på att individuellt utformat stöd och behandling kan ges. Socialnämnderna behöver fortsätta undersöka behovet av omprioriteringar eller resursförändringar, för att kunna tillhandahålla öppenvårdsinsatser utan för stora dröjsmål till familjer och enskilda i behov av stöd. De kommungemensamma processerna kring lokalförsörjning och digitalisering behöver fungera bra för att stödja ett effektivt resursutnyttjande och en kunskapsbaserad verksamhetsutveckling, så att individ- och familjeomsorgens resurser används väl i mötet med verksamheternas målgrupper.

Analys av samband mellan åtgärder och effekter

Riktningen under 2016 och 2017 är att insatser relaterade till missbruksproblematik sjunker. Orsakerna behöver analyseras eftersom trenden inte stämmer med bilden av samhällsutvecklingen i övrigt, med exempelvis öppen droghandel och ökat utanförskap. Sannolikt har förändrade arbetssätt med bland annat bättre matchning mellan behov och insats, samt öppna ingångar bidragit till den utvecklingen. Nationell statistik visar också att det i Örebro kommun skett en anpassning av tidigare höga nivåer av öppenvårdsinsatser till vuxna missbrukare, som nu är i nivå med såväl riket som jämförbara kommuner.

Planerade förbättringsåtgärder

Arbetet fortsätter för att öka tid för möten med målgrupperna, bland annat genom administrativt stöd, handläggningsriktlinjer och digitalisering. Utveckling pågår för att möjliggöra en fungerande aggregerad individuppföljning, för att bättre säkerställa kvalitén i biståndsbeslutade insatser och att insatsen, på en övergripande nivå, är rätt i förhållande till kommuninnevånarnas behov. Det kommunövergripande arbetet fortsätter kring personer med sammansatt problematik, med behov av stöd från olika samhällsaktörer.

Individ- och familjeomsorgens arbete med att rekrytera och behålla medarbetare med relevant kompetens och erfarenhet fortsätter, för att säkra god kvalitet och rättssäkerhet. HR-avdelningens projekt för att avlasta rekryteringsprocessen uppfattas som mycket stödjande för cheferna och möjliggör större delaktighet i verksamhetsutveckling.

Mål: I Örebro kommun ska det finnas tillgång till bostäder.

Vidtagna åtgärder och effekter

Örebro kommun har ett bra samarbete med Öbo som största fastighetsägare i kommunen. De lämnar lägenheter enligt plan för sociala ändamål. Samverkan med Fastighetsägarna och de privata fastighetsägarna har fördjupats och antalet samverkansavtal har ökat. Vi har gemensamt satt ett mål om 50 lägenheter från dem 2017. Målet anses uppnått med de 47 lägenheter som sammanlagt lämnades.. Under hösten har ett kartläggnings- och utvecklingsarbete startats med stadsbyggnad för att förbättra planering och byggande av hus i särskilda lägen.

Analys av samband mellan åtgärder och effekter

Antalet lägenheter att förmedla inom det bostadssociala området har ökat och har hittills motsvarat behovet. Det betyder att vi har kunnat bosätta nyanlända enligt plan och kunnat erbjuda mottagning och nyetablering med mottagning för en bra integrering i kommunen. 60 % av förmedlade lägenheter ligger i andra områden än de mest utsatta bostadsområdena. Det är ett resultat av det stora antalet lägenheter från privata fastighetsägare, att Öbo lämnar lägenheter belägna utanför utsatta områden samt att kommunen även förmedlar lägenheter i nyproduktion.

Planerade förbättringsåtgärder

Arbetet med att utöka samarbetet med privata fastighetsägare behöver fortsätta och den av Öbo framtagna näringslivsförturen användas i större utsträckning. Det är angeläget att också kunna förmedla lägenheter som inte är nyproduktion, både för att hyresgästen ska kunna ha råd att bo med egen försörjning och för en bättre integrering i alla delar av kommunen. Det finns ett behov av bostäder för stora familjer och för att minska trångboddhet behövs det stora lägenheter, men även hus att förmedla. Ett utredningsarbete pågår för att kunna tillgodose det behovet utan att påverka marknaden genom inköp av nyproduktion med fasta priser.

3.3 Programområdets samlade ekonomiska resultat

3.3.2 Programområdets samlade ekonomiska resultat

Programområde Social välfärd redovisar ett samlat budgetöverskott med 9,8 mnkr för helåret 2017. Utfallet innebär en förbättring av prognos 2 med 29,3 mnkr vilket främst förklaras av ett tilläggsanslag från Kommunstyrelsen på 39 mnkr. Medel har fördelats till vård- och omsorgsnämnderna. Den totala nettokostnaden uppgår till 2 957,7 mnkr. Intraprenadernas utfall utgör 17,0 mnkr av resultatet. Nettokostnadsökningen är 4,8 procent, för att klara en långsiktigt god hushållning behöver fler åtgärder och effektiviseringar verkställas.

Tilläggsanslaget som fördelade till vård- och omsorgsnämnderna syftade till det fortsatta arbetet med anpassning av den kommunala hemvården till rådande marknadsandelar och krav på förbättrad effektivitet. Mellan 2015-2017 har hemvården gjort en positiv förflyttning motsvarande 25,8 mnkr om jämförelsestörande poster tas bort. Utvecklingen mellan 2016-2017 är dock negativ, åtgärder gav ej förväntad effekt och underskottet inom hemvården uppgår till 31 mnkr inklusive tilläggsanslaget. Övriga driftsnämnder i programområdet klarar budget i balans och visar överskott.

Med anledning av det ekonomiska läget har Vård- och omsorgsnämnd öster i samband med delår 1 inkommit med en handling (Vö 375/2016) för att beskriva att nämnden inte bedöms klara en budget i balans 2017 trots vidtagna åtgärder. Programnämnden beslutade i juni om att tillsätta ett förändringsteam med fokus på förändringsarbete, handlingen har därefter överlämnats till Kommunstyrelsen för fortsatt hantering. Utöver detta har en utredning av den kommunala hemvården genomförts under våren.

Resultaten i utredningen visar att besluts- och planeringsprocessen spelar en viktig roll och Örebro kommuns hemvård har svårt att efterleva detta. Att kunna bedöma individens aktuella behov utifrån det beviljade beslutet och att sedan bemanna för och utföra den tiden är en nyckelfaktor. Denna anpassning har inte den kommunala

utföraren klarat vilket bidrar till att andel utförd tid av arbetstiden är för låg. Marknadsandelarna minskar kontinuerligt för hemvården och den intäktsfinansierade verksamheten kräver en organisation som är mycket flexibel och anpassad till förutsättningarna vilket kräver ett omfattande förändringsarbete.

Utredningen visar att valfrihetssystemet behöver utvecklas för att skapa bättre förutsättningar och bli mer kvalitativt hållbart. En förberedelse för rehabiliterande arbetssätt behövs. Styrningen behöver öka fokus mot att skapa kvalitet. En extern utredning har under hösten genomförts och resulterade i förslag om att ta bort LOV inom omvårdnad och ersätta med LOU. Beslut väntas under våren 2018.

Programnämnden redovisar ett resultat på 1,0 mnkr överskott, inklusive AFA-medel 2017. Köp av verksamhet, främst omvårdnads- och serviceinsatser, redovisar underskott med 12,2 mnkr. Det är en försämring som förklaras främst av ett framflyttat införande av förstärkt kontrollfunktion, en viktig del i Programnämndens åtgärdsarbete för 2017. Flertalet åtgärder enligt åtgärdsplan 2016 är verkställda och har bidragit med goda effekter, som exempelvis införande av Tes-mobil för samtliga utförare samt förbud mot anhörganställningar.

Programområdet bidrar väl till utveckling inom många av kommunens mål. Inom långsiktig och hållbar ekonomi finns stort fokus på att säkerställa en dämpad kostnadsutveckling och att utveckla ekonomistyrningen.

4. Programnämnd social välfärds bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål

Programnämnd social välfärd har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och upprätthålla god ekonomisk hushållning. Verksamhetsutvecklingen ska utföras i enlighet med den värdegrund och de principer som Övergripande strategier och budget förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs i det verksamhetsuppdrag som stadgas i nämndreglementet och uppnås om kommunen utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

4.1 Mål inom Hållbar tillväxt

Ur ÖSB 2017: Örebro kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar idag och imorgon. Örebro ska vara en kommun som anstränger sig för att företag ska kunna etablera sig, växa och utvecklas inom kommunen. Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag.

Mål: Det ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen och utbudet av e-tjänster ska öka.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om tillgänglighet/digitalisering uppfylls i hög utsträckning och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Antalet digitala tjänster som riktas mot medborgare och företag ökar succesivt • Digitalisering ger många nya möjligheter till delaktighet och inflytande genom bl.a. e-tjänster • Öppna ingångar med serviceinsatser ger ökade möjligheter till enkel kontakt 	<ul style="list-style-type: none"> • Kommungemensamma förutsättningar i form av exempelvis informationskartläggning, förvaltningsstyrning och systemarkitektur behöver bli bättre • Inkludering av förändringsledning behöver säkerställas inför kommande satsningar • Den tekniska plattformen för att möjliggöra digitala tjänster behöver förnyas och kompletteras

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN*	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och uppnådda/ förväntade effekter
2017		
PN	Utveckla en undersökning som mäter LOV-företagens nöjdhet med valfrihetssystemet (PN-uppdrag).	Egen undersökning om målgruppernas nöjdhet för att se företagarnas nöjdhet med valfrihetssystemet.

		En undersökning om målgruppernas nöjdhet för att se företagarnas nöjdhet med valfrihetssystemet avvaktas.
--	--	---

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om tillgänglighet/digitalisering

I ÖSB 2017 avsattes 200 mkr i en **utvecklingsportfölj för den digitala utvecklingen**.

En digitaliseringskommitté tillsattes för att driva utvecklingssatsningen och säkerställa kvaliteten. Kopplat till digitaliseringssatsningen har förvaltningarna genomfört en självskattning av verksamheten och bedrivit omvärldsbevakning och framtidspaning. Detta var underlag för de workshops digitaliseringskommittén under våren höll med respektive förvaltning. Tillsammans med tidigare underlag genererade workshopen ett antal behov och satsningar som under hösten kommer att bearbetas och tas vidare i kommunens process för digitalisering.

Förändrade arbetssätt

Kommunen behöver bli mer flexibel i sina arbetssätt och nyttja sina resurser på mer effektivt sätt. Införandet av digital årsredovisning för Godman, digital ansökan av servering av alkohol är några exempel på hur man via digitala kanaler har effektiviserat arbetsflöden både för medborgare och medarbetare.

Införandet av nyckelfri hemtjänst, där personal får en digital nyckel istället för att hämta och lämna nycklar, är ett steg i att kunna bli mer mobil och flexibel inom hemtjänsten samtidigt som det ökar tryggheten för våra medborgare slutfördes i oktober 2017. Som ytterligare ett steg i det mobila arbetssättet införs under 2017-18 digital signering av Hälso- och sjukvårdsinsatser (HSL). Detta ger ökad säkerhet för våra medborgare och en snabbare och tydligare kommunikation mellan olika aktörer i hanteringen av läkemedel och andra HSL insatser.

Välfärdsteknik

För att kunna möta ökade krav från medborgare och göra en förflyttning för att kunna klara den demografiska utvecklingen krävs en satsning på välfärdsteknik. Tekniken ska bidra till ökad trygghet och patientsäkerhet. Inom detta område utreds bland annat GPS-larm och tillsyn via länk. Inom Testbädden utreds några digitala lösningar som t.ex. en kommunikationslösning mellan medborgare och anhörig/hemtjänst och en digital påminnelsefunktion.

E-tjänster

Under året har kommunen infört ett antal e-blanketter på de olika förvaltningarna och digitaliserat tillståndsansökningsprocessen. Införandet av ett ärendehanteringssystem på service center har medfört effektivare hantering av ärenden för medborgare samtidigt som uppföljning har förenklats.

Införande av ny teknik innebär också förändringar i arbetssätt och sätt att tänka kring teknik och digitala verktyg. Detta ställer krav på ett parallellt arbete med förändringsledning och förändrade processer. Det kommer kräva fortsatt arbetet med att förändra arbetssätt, processer och kultur för att skapa en större mognad för framtida digitala lösningar.

Planerad och önskad utveckling inom målet om tillgänglighet/digitalisering

Utbyggnaden av fler e-tjänster kommer fortsätta. Prioriterade utvecklingsområden i digitaliseringsarbetet är frågor som rör säker digital kommunikation och delning av dokument såväl internt som externt, mobila arbetssätt för att möjliggöra högre delaktighet med medborgaren och utbyggnad av e-hemtjänst samt utveckling av

boendestöd via distans. Utgångspunkten för flera satsningar är det rehabiliterande arbetssättet som sätter individens behov i centrum.

Medborgare ska kunna vara delaktig i utredningar i allt högre utsträckning vilket ställer andra krav på hur vi arbetar och bemöter medborgarna. Det ställer i sin tur krav på säkra mobila lösningar som håller över tid. Arbete med hur sådana lösningar kan se ut bör fortskrida i samråd med övriga satsningar inom kommunen.

Förutsättningar

För att få önskade effekter av arbetet med digitalisering krävs förutsättningar i form av informationskartläggning, förvaltningsstyrning och en genomtänkt systemarkitektur. Informationssäkerheten för system och processer behöver ses över och förstärkas. Det här är kommungemensamma initiativ och utveckling inom dessa teman blir en tydlig framgångsfaktor.

Mål: Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om attraktiv arbetsgivare uppfylls delvis, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Rehabiliterande arbetssätt kommer bidra till en planering kring kompetensförsörjning över förvaltningsgränserna 	<ul style="list-style-type: none"> Tydliggöra programområdets roll kontra driftnämndens roll när det gäller kompetensförsörjning

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN* 2017	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och uppnådda/ förväntade effekter
PN	Utveckla arbetet med regional handlingsplan för kompetensförsörjning på regional, nationell och internationell nivå (PN-uppdrag).	Arbete med regional kompetensförsörjningsplan påbörjades och mynnade i konstaterandet att gränsdragningen mellan olika uppdrag och roller i arbetet med kompetensförsörjning var oklar. Förtydligande av programnämndernas reglementen och programdirektörernas uppdrag är en förutsättning för fortsatt arbete. Arbete kring reglementen och uppdrag har inletts.
PN	Bidra i arbetet med strategisk kompetensförsörjning och långsiktigt verka för en samordnad och förstärkt kompetensförsörjning (PN-uppdrag).	Att säkra kompetensförsörjning är viktigt för att klara behoven som den växande kommunen medför. En planering för kompetensförsörjning mm. kommer att tas fram för arbetet med införande av ett rehabiliterande arbetssätt. Tjänster som kliniska adjunkter har skapats, vilket kan bidra till stärkt kompetensförsörjning på sikt.

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om attraktiv arbetsgivare

Arbete med kompetensförsörjning ger goda förutsättningar för kommunen att ha medarbetare med rätt kompetens för att uppfylla verksamhetsmålen, men också att påverka både könsfördelning i yrkesgrupper och bidra till mångfaldsmålen för kommunen.

Planerad och önskad utveckling inom målet om attraktiv arbetsgivare

Förtydligande av Programnämndernas reglementen och programdirektörens uppdrag kring kompetensförsörjning.

Mål: Örebro kommun ska nyttja sina lokaler på ett effektivt sätt.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om effektivt lokalnyttjande uppfylls i hög utsträckning, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Beläggningsgrader inom boendena visar fortsatt goda resultat • En långsiktig lokal- och bostadsförsörjningsplanering bidrar till ett mer effektivt lokalutnyttjande 	<ul style="list-style-type: none"> • Förbättra boendekedjorna, bl.a. genom att hitta alternativa lösningar som kan bidra till trygghet för individen och vara kostnadseffektiva

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN*	Indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde 2017
PN	Beläggningsgrad, vård och omsorgsboende, permanent plats samt korttidsplats samtliga utförare*, nytt mått så mätthistorik saknas.	-	98,16	97,40	i nivå med resursförd
PN	Beläggningsgrad ersättningsbara dygn, bostad med särskild service, samtliga utförare*, nytt mått så mätthistorik saknas.	-	-	97,7**	i nivå med resursförd
PN	Beläggningsgrad boenden, samlad bedömning, samtliga utförare, nytt mått så mätthistorik saknas.	-	-	God beläggning	i nivå med resursförd

Kommentarer till indikatorernas prognos

*endast intern regi, det finns endast en extern aktör som i nuläget ej finns med i beräkningen, detta kan bli aktuellt i samband med en avtalsförändring.

**avser endast utfall okt-dec månad

ÖSB/
PN*
2017

Kommentarer och uppnådda/
förväntade effekter

PN	Påbörja utredning kring möjliga mellanboenden (PN-uppdrag).	Vilka alternativa lösningar finns som komplement till vård- och omsorgsboende och gruppboende. Ska bidra till att skapa trygghet för individerna och utgöra en kostnadseffektiv lösning. Ett uppdragsdirektiv utformas och arbetet planeras att påbörjas under vinter 2018.
Hela mandatperioden		
PN (NF)	Alternativa lösningar och nytänkande gällande byggnation av bostäder med särskild service, samt utbyggnad av grupp- och servicebostäder.	Rapport beslutad i Programnämnden våren 2017. Beslutet innefattar en rad fortsatta uppdrag för att bland annat hitta flexibla bostadslösningar, och skapa möjlighet till träningsboende. Ska bidra till effektivare resursanvändning. Uppdragsdirektiv utformas och arbetet planeras att påbörjas under vinter 2018.

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om effektivt lokalnyttjande

Social välfärd arbetar numera mer långsiktigt med planering av lokaler. I och med den senast antagna Lokal- och bostadsförsörjningsplanen 2018-2021 sträcker sig planen över 8 år, där de första fyra åren har ett 4-årigt investeringsprogram med driftkostnadskonsekvenser och de sista fyra åren beskriver en mer översiktlig behovsbild. Planeringen är baserad på befolknings- och behovsprognoser. Planen revideras varje år utifrån förändrade förutsättningar.

Utifrån befolknings- och behovsprognos finns behov av att fortsätta och även intensifiera utbyggnationen av bostäder och verksamhetslokaler. För att processen ska vara effektiv har samarbetet med Stadsbyggnadskontoret utvecklats. Lokalförsörjningsenheten som tidigare låg under kommunstyrelseförvaltningen hör numera till Stadsbyggnad. Den nya tillhörigheten ska öka och effektivisera samarbetet mellan Lokalförsörjningsenheten och Stadsbyggnad, vilket är nödvändigt då Örebro kommun befinner sig i en intensiv tillväxtfas. De stora volymökningen ställer också högre krav på samnyttjande av lokaler och nytänkande i de olika processerna vid nybyggnation.

Översyn av funktionsprogrammen inom Social välfärd har påbörjats för att få till en effektivare process vid ny- och ombyggnation. Översynen innebär också att beställningar till byggherrar blir tydligare.

Lokal- och bostadsförsörjningsplanens planeringsperspektiv sträcker sig över 8 år (4+4). En längre planeringsperiod bidrar till en effektivare lokalförsörjningsprocess. Ett arbete med att kartlägga, utveckla samt tydliggöra rutiner och processer pågår och behöver fortsättningsvis prioriteras. Arbetet kommer på sikt att effektivisera och öka kvalitén på Örebro kommuns lokalförsörjning inom programområdet social välfärd. Att Lokalförsörjningsenheten skiftat tillhörighet till Stadsbyggnad bedöms på sikt få en positiv verkan.

Planerade förbättringsåtgärder

Det finns behov av att öka antalet medborgardialoger för ökad delaktighet. Att genomföra medborgardialoger är viktigt i syfte att få in värdefull information och uppmuntra till delaktighet.

Vård- och omsorgsboendet Karlslundsgården kommer att ha en teknikprofil som ska genomsyra verksamhetens arbetssätt och lokalutformning. Karlslundsgården kommer exempelvis att ha sensorgolv installerat i boenderummen som kommer ge hyresgäster

ökad trygghet, säkerhet och självständighet. Systemet syns inte då det är inbyggt vilket ger en mer hemlik miljö.

På Karlundsgården kommer ett våningsplan erbjuda vård på teckenspråk. Inför öppnandet ska anställda medarbetare kompetensutvecklas i teckenspråk och dövkultur.

En strategisk kompetensförsörjningsplan för lokalförsörjning inom social välfärd behöver utarbetas. Genom kartläggning av vilken kompetens vi har i nuläge och vilken som behövs på både kort och lång sikt möter vi mer effektivt och kvalitativt framtida utmaningar. I dagsläget är beställar- och utförarledet i obalans.

Under större delen av 2017 har Lokalförsörjningsenheten saknat flera relevanta stödfunktioner samt haft ett flertal vakanser. I samband med flytten till Stadsbyggnad har ett rekryteringsarbete påbörjats för att skapa bättre arbetsförhållanden inom enheten.

Mål: Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar.

Fördjupad information om ekonomi finns i kapitel 5, Analysunderlag, ekonomi.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om långsiktig och hållbar ekonomi uppfylls i hög utsträckning, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Flertalet uppdrag pågår som ska bidra till effektivare resursutnyttjande och god ekonomisk hushållning En resursfördelningsmodell för LSS boende är implementerad och fortsatt utveckling sker kring boendestöd Strategin för införandet av ett rehabiliterande arbetssätt är beslutat och klar 	<ul style="list-style-type: none"> Förändringsledning är viktigt för att få önskade effekter

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN*	Indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde 2017
PN	Ekonomisk ramavvikelse, mnkr, programområdet.	- 65,1	- 25,5	9,8	balans
PN	Ekonomisk ramavvikelse, mnkr, programnämnden.	14,6	5,6	1,0	balans
PN	Ekonomisk ramavvikelse, mnkr, intraprenader, programområdet.	11,9	14,9	17,0	balans
PN	Nettokostnadsavvikelse socialtjänst.	11,8	13,9	11,4	minska
PN	Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg.	8,2	15,2	-	minska
PN	Nettokostnadsavvikelse LSS.	- 1,0	0,1	-1,6	minska
PN	Antalet personer med omfattande omvårdnadsinsatser (mer än 120 h utförd tid/mån), antal/mån i genomsnitt/år	86	107	106	minska

PN	Genomsnittlig beviljad tid per servicemottagare, omvårdnad hemvården, per månad (3 mån utfall 2014).	48,4	50,5	47,8	minska
PN	Genomsnittlig utförd tid per servicemottagare, omvårdnad, hemvården per månad (3 mån utfall 2014).	31,9	33,6	36,3	minska

Kommentarer till indikatorernas prognos

Antalet personer med omfattande omvårdnadsinsatser är högt i Örebro jämfört med andra kommuner. De står för ca 25 procent av den utförda tiden för omvårdnadsinsatser i kommunen. Den ökning som skedde under 2016 har avstannat genom att en rad åtgärder har vidtagits, Exempel är riktlinjer för biståndsbedömning och förbättrad kontroll av utförare. Under 2017 har minskning av antalet personer fortsatt fram till årets tre sista månader då antalet åter har ökat. Ökningen förklaras till stor del av ökad utförd tid hos några utförare. Åtgärder med anledning av detta pågår.

ÖSB/ PN*	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och förväntade effekter
2017		
PN	Utreda ett förbyggande och rehabiliterande arbetssätt samt utreda tätare uppföljningar och andra insatser än gruppbostad i ett tidigt läge.	Ska bidra till effektivare resursanvändning. Individer får bättre möjligheter till rätt insats. Myndighetsavdelningen arbetar med frågan genom riktlinjer, metodstöd, individuppföljning, utveckling av bedömningsmodellen utifrån bedömda behov, systematisering av individuppföljningen kopplat med arbetet av kontrollfunktionerna
PN (VV, VÖ)	Nyckelfri hemtjänst ska breddinföras 2017.	Breddinförande är klart under hösten 2017. Trygghet för individerna och ökad effektivitet för verksamheten. Ska bidra med effektivare resursanvändning.
PN	Bidra i det kommunövergripande arbetet kring digitalisering (PN-uppdrag).	Vara delaktig i och samordna programområdets behov. Se vidare under avsnitt 4.1 där redogörelse finns.
PN (NF, VV; VÖ)	Strategisk planering/utredning för utveckling av ett mer rehabiliterande arbetssätt inom programområdet, för ökad livskvalitet och effektivare resursutnyttjande.	En strategi för införande av rehabiliterande arbetssätt beslutades i februari. Förberedelser inför ett breddinförande pågår. Arbetssättet ska bidra till effektivare resursanvändning och att medborgarnas möjlighet till självständighet och oberoende stärks.
PN	Se över behoven av biståndsbeslut avseende SoL och LSS-beslut, gäller även vid beslut om gruppbostad.	Effektivare resursanvändning. Individerna får rätt insatser, ökad rättssäkerhet. Riktlinjer, metodstöd, till viss del individuppföljning. Pågående arbeten inom myndighetsavdelningen är utveckling av bedömningsmodellen utifrån bedömda behov, systematisering av individuppföljningen kopplat med arbetet av kontrollfunktionerna
PN (NF)	Resursfördelningsmodellen för gruppbostad ska ses över.	Resursfördelningsmodell för bostad med särskild service beslutad och införd i drift från maj 2017. Uppdraget fortsätter genom att utveckla resursfördelningsmodell för boendestöd och bostad med särskild service inom socialpsykiatri. Ska bidra till effektivare resursanvändning. Likabehandling och rättssäkerhet för individerna.
PN (NF)	Bidra i utvecklingsarbete kring resursfördelningsmodeller inom socialpsykiatri (PN-uppdrag).	Ett utvecklingsarbete för resursfördelning inom socialpsykiatriens verksamheter har påbörjats genom kartläggning och förberedelser. Omfattar boendestöd

		inom hela förvaltningen samt bostad med särskild service socialpsykiatrin. Ska bidra till effektivare resursanvändning. Likabehandling och rättssäkerhet för individerna.
PN	Översyn av avgifterna och taxorna inom vård och omsorg ska slutföras för att bli mer enhetligt anpassade.	Det riktade uppdraget är beslutat. Fortsatt utredning av återstående uppdrag. Ska bidra till effektivare resursanvändning.
PN	En ersättningsmodell för valfrihetssystemet som bygger på biståndsbedömd tid ska utredas.	Kopplas till arbetet med rehabiliterande arbetssätt. Ska bidra till effektivare resursanvändning.
PN	Utreda en prestationsbaserad ersättningsmodell för valfrihetssystemet.	Kopplas till arbetet med rehabiliterande arbetssätt. Öka fokus i styrning möt värde och kvalitet istället för bara utföra fler timmar. Ska bidra till effektivare resursanvändning. Ökad kvalitet för medborgarna.
PN	Ta fram en ny arbetsplan för den sociala ekonomin.	Förbättrad och fördjupad samverkan mellan aktörer inom sociala ekonomin och kommunen. Fortsatt diskussion kring utformning av uppdraget med politiken krävs.
PN	Utvärdera arbetet med socialtjänstfilialen i Vivalla inför ställningstagande kring fler filialer.	Uppstart av filialen försenades men är i full drift från 2017. Utvärdering ska göras. Ska bidra till effektivare resursanvändning.
PN	Översyn av hyressättning på vård- och omsorgsboende och gruppboenden.	Utredning kring ny hyressättning vård- och omsorgsboende pågår. Hantering gruppbostad återstår. Ska leda till rättvis fördelning av hyror utifrån bedömd hyresnytta.
PN	Bidra i det kommunövergripande arbetet med att anpassa verksamheten ensamkommande barn och unga till nya regler i samarbete med verksamheten (PN-uppdrag).	Bidra till styrprinciper för fördelning av ersättningar. Kommunstyrelsen fördelar omställningsmedel av de ackumulerade medel som återstår 2017 och 2018. Nya statliga regler för ersättning till ensamkommande barn och unga gäller från halvårsskiftet 2017, berör socialtjänst och överförmyndare.
PN (VV, VÖ)	Bidra i arbetet med att skapa en enhetlig kommungemensam kostorganisation tillsammans med programområde Barn och utbildning inklusive kommunens leverans av matlådor.	Kommunstyrelsen har fattat beslut om att inrätta en gemensam kostorganisation hos Barn och utbildning, arbetet med att forma den nya organisationen är påbörjat. Ska bidra till effektivare resursanvändning.
PN	Särskilt följa hemvårdens ekonomiska utveckling jan-april för att se effekter av åtgärdsplaner och ny organisation (PN-uppdrag).	En utredning om orsaker till kommunala hemvårdens underskott och upplägg av valfrihetssystemet har arbetats fram under våren 2017. Utredningen ger förslag och rekommendationer till fortsatt utveckling. Information om utredningen har getts på Programnämnden i september. En extern utredning har under hösten genomförts och resulterade i förslag om att ta bort LOV inom omvårdnad och ersätta med LOU. Beslut sker under 2018.
PN	Utreda möjlighet till rätten att beviljas mattjänst (PN-uppdrag).	Riktlinjer för myndighetsutövning begränsar möjlighet att nyttja insatsen. Myndighetsavdelningen har också löpande ärendedragningar. Bidrar i arbetet med att säkerställa myndighetsutövningen.
PN	Utarbeta en framtidsplan för social välfärd (PN-uppdrag).	En långsiktig och strategisk plan för social välfärd, funktionshindrade och socialtjänst. Ska komplettera framtidsanalysen som gjort i samband med strategi "Åldras på dina villkor". Arbetet har ej påbörjats då

		bland annat hemvården ekonomiska läge har föranlett en större utredning.
PN	Utreda möjligheten till beviljad serviceinsats (PN-uppdrag).	En arbetsgrupp utreder frågan. Bidrar i arbetet med att säkerställa myndighetsutövningen när det gäller de icke-biståndsbedömda delarna. Myndighetsavdelningen har också löpande ärendedragningar.
Hela mandatperioden		
PN (VV, VÖ, NF)	Arbetet med e-hemtjänst och projektet smarta äldre ska fortsätta med syftet att förstärka självständigheten hos de äldre och människor med funktionsnedsättning.	Effektivare resursanvändning. Ökad självständighet och trygghet för individerna. Se vidare under avsnitt 4.1 där redogörelse finns.
PN (NF)	Medverka i utveckling och implementeringen av välfärdsteknologi som innebär innovativa lösningar för personer med olika funktionsnedsättningar.	Ökad självständighet och trygghet för individerna. Ska bidra med effektivare resursanvändning. Se vidare under avsnitt 4.1 där redogörelse finns.
PN	Individer med stora omsorgsbehov i hemvården ska i högre utsträckning erbjudas vård- och omsorgsboenden.	En utredning har beslutats i Programnämnden. Åtgärder i utredningen implementeras. Effektivare resursanvändning och rätt insats i rätt tid för ökad kvalitet i vården och omsorgen för den enskilde.

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om långsiktig och hållbar ekonomi

Inom långsiktig och hållbar ekonomi finns stort fokus på att säkerställa en dämpad kostnadsutveckling och att utveckla ekonomistyrningen.

Under året har en utredning kring insatsen ordinärt boende genomförts, utredningen visar på en hög kostnadsnivå i förhållande till jämförbara kommuner och behov finns av fortsatta åtgärder inom området.

En utredning kring förändrade planeringsförutsättningar avseende bostad med särskild service ska säkerställa en effektiv process och en flexibel boendekedja. En resursfördelningsmodell avseende bostad med särskild service är implementerad och utveckling av resursfördelning av boendestödet har påbörjats. Ska bidra till likabehandling och ökad rättssäkerhet.

Insatser för att förstärka kontrollfunktionen inom valfrihetssystemet pågår vilket ska bidra med ökad rättssäkerhet.

Planerad och önskad utveckling inom målet om långsiktig och hållbar ekonomi

Flera nya lagförändringar kommer påverka programområdet framöver. Under 2016 beslutade regeringen om ett tillägg i socialtjänstförordningen kring bemanning inom vård- och omsorgsboende. Programnämnden har antagit SKLs rekommendationer och arbetet med att ta fram en handlingsplan pågår. Kvalitets- och digitala lösningar ska användas i första hand men viss resursökning är aktuell vid särskilda behov. I fortsatt planering av nya vård- och omsorgsboenden krävs att hänsyn tas till förordningen för att skapa bättre överblick och se över behovet av antalet platser per avdelning.

Ärenden avseende omprövning av personlig assistans hos Försäkringskassan kan innebära ökat antal ärenden hos kommunen vilket sker i takt med att ärenden omprövas.

Ett kommittédirektiv avseende förändringar inom området personlig assistans och LSS bedöms påverka verksamheterna framåt.

Den nya lagen kring samordning vid utskrivning från sjukhus som införs 2018 kommer innebära att kommunen behöver vara ännu mer effektiv i sin hemtagningsprocess från sjukhuset för att undvika högre kostnader för betalningsansvar. Det kräver tillgång till permanenta vård- och omsorgsboendeplatser och en flexibilitet i antalet korttidsplatser. Programnämnden har de senaste åren både utökat antalet korttidsplatser tillfälligt samt startat upp utredning i hemmet.

4.2 Mål inom Människors egenmakt

Ur ÖSB 2017: En människa som själv får vara aktiv i att forma sitt eget liv mår bra. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det. Örebro kommun ska bli bättre på att släppa lös den kraft som finns hos medborgare som kan och vill bidra till kommunens utveckling. I Örebro får alla möjligheter.

Mål: Medborgarnas möjlighet till inflytande och påverkan inför politiska beslut ska vara god.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om medborgarnas inflytande och påverkan uppfylls i hög utsträckning, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Inom ramen för strategiarbetet Åldras på dina villkor har genomförts medborgardialog i flera steg Myndighetsavdelningen har påbörjat utbildning för hela avdelningen i en samtalsmetodik (Medborgarstyrda dialoger) som ska tillvarata medborgarens behov bättre 	<ul style="list-style-type: none"> Det finns behov av att öka antalet medborgardialoger avseende lokal- och bostadsförsörjning för ökad delaktighet från medborgarna

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN*	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och uppnådda/ förväntade effekter
2017		
Alla	Arbeta för ökat medborgarinflytande och om tillämpligt, utse områden där medborgardialog kan genomföras.	Inom ramen för strategiarbetet Åldras på dina villkor har genomförts medborgardialog i flera steg. Resultatet av dialogen ligger till grund för den strategi för utvecklingen av äldreomsorgen som beslutas av programnämnden i oktober. Därigenom bidrar strategiarbetet till ett ökat inflytande för medborgare.

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om medborgarnas inflytande och påverkan

Programnämnd social välfärd bedriver ett större utvecklingsarbete inom ramen för Åldras på dina villkor och inom ramen för arbetet görs medborgardialoger. Nämnden bidrar till målet då medborgarna får inflytande kring hur den framtida äldreomsorgen ska utformas.

Myndighetsavdelningen har påbörjat utbildning för hela avdelningen i en samtalsmetodik (Medborgarstyrda dialoger) som ska tillvarata medborgarens behov bättre, öka medborgarens motivation till förändring och öka delaktighet samtidigt som medarbetarnas förmåga att lyssna och kommunikationsfärdigheterna förbättras.

Planerad och önskad utveckling inom målet om medborgarnas inflytande och påverkan

Att utveckla digitala lösningar för medborgarinflytande och medborgarstyrda dialoger som en del i det ordinarie arbetet likt myndighetsavdelningens utvecklingsarbete.

Mål: Medborgarna ska ha möjlighet att välja utförare inom hemvården.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om medborgarnas möjlighet att välja utförare inom hemvården uppfylls i hög utsträckning, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Det finns många olika företag att välja på för medborgaren • Flera av företagen erbjuder tjänster på olika språk 	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla jämförelseverktyget för att underlätta valet för medborgaren • Utifrån förändringar i valfrihetssystemet skapa förutsättningar för att även fortsättningsvis kunna välja utförare.

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN*	Indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde 2017
PN	Andel med nytt beslut som gör aktivt val av utförare inom hemvården, procent, nytt mått så mätthistorik saknas.	-	-	se kommentar	tas fram 2017

Kommentarer till indikatorernas prognos

Det finns två svårigheter i vad som menas med aktivt val. Är det nya kunder eller även omval? Om kunden väljer bort utförare och de som är kvar läggs i ickevalsapplikationen räknas detta fortfarande som ett aktivt val? I nuläget kan ingen av dessa data fås ur systemen.

I ickevalsapplikationen går endast att få fram antalet genomförda ickeval, dessa val är utan koppling till kund, dvs. utan information om det är det första valet för en ny kund eller ett omval av utförare för en kund som redan har ett beslut. Vi kan alltså inte se om valet är aktivt eller inte. Systemet är ett företagsregister och inte ett kundregister. Vi kan idag endast mäta hur många ickeval som ledde till val av en privat alternativt kommunal utförare.

ÖSB/ PN*	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och uppnådda/ förväntade effekter
2017		
PN	Legitimerade HSL-insatser ska konkurransutsättas och ingå i valfrihetssystemet för omvårdnad under mandatperioden med en strävan att genomföras 2017.	Ökad möjlighet till egenmakt för medborgarna genom möjligheten att välja utförare av legitimerade HSL-insatser. Idag finns inget riktat uppdrag avvaktar ställningstagande av valfrihetssystemet.

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om medborgarnas möjlighet att välja utförare inom hemvården

Valfrihetssystemen i kommunen fortsätter att utvecklas. Totalt finns nu 28 valbara utförare av service, av dessa är 11 verksamma även inom omvårdnadstjänster. Många utförare har profilerat sig med språk eller mot andra specifika målgrupper. De privata utförarnas andel av verksamheten har ökat kontinuerligt. I dagsläget utförs cirka 35 procent av den utförda tiden för omvårdnad av privata utförare.

Valfrihetssystemen har bidragit till att bredda utbudet för medborgarna. Medborgarna kan inte bara initialt göra ett val utan ges också möjligheten att välja bort utförare som inte lever upp till önskade krav. Örebro kommun har utmärkt sig bland jämförbara kommuner genom att ha ett stort antal utförare, detta antal har nu minskat. Medborgarnas val av utförare försvåras dock av den stora mängden val, där olika utförare kan utföra olika insatser hos samma individ. Den stora mängden utförare kan även försvåra arbetet med uppföljning och kontroll av valfrihetssystemet.

Planerad och önskad utveckling inom målet om medborgarnas möjlighet att välja utförare inom hemvården

Valfrihetssystemet behöver utvecklas för att skapa bättre förutsättningar och bli mer kvalitativt hållbart. En förberedelse för rehabiliterande arbetssätt behövs. Ett utvecklingsområde för att underlätta medborgarens val av utförare är utvecklingen av jämförelseverktyget. En extern utredning av valfrihetssystemet har genomförts och mynnat ut i ett förslag på hur ett framtida valfrihetssystem präglats av bl.a. god kvalitet, valfrihet för individen, mångfald utifrån mervärde för individen samt enkelhet i valsituationen ska se ut. Beslut i kommunstyrelsen sker under våren 2018 vartefter ett arbete med att anpassa och ställa om till kommande förändringar behöver ske.

Mål: Människors livsvillkor ska vara jämlika.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om jämlika livsvillkor uppfylls i hög utsträckning, och ser följande:

Kommentar: Målet används i ett vidare syfte, t.ex. för uppdrag där individens delaktighet och inflytande ska öka

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Handlingsplan för psykisk hälsa ska bidra till bättre stöd för individerna 	<ul style="list-style-type: none"> • Individuppföljningarna behöver utvecklas och förbättras

<ul style="list-style-type: none"> • Språk och kommunikation är slutfört och implementeras i verksamheterna vilket ger individerna bättre uppfyllda önskemål kring språk och kultur • Myndighetsavdelningen arbetar med utveckling för en mer rättssäker myndighetsutövning 	
---	--

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN*	Indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde 2017
PN	Andel nöjda med inflytande, hemvård, procent, samtliga utförare.	88	87	88	lägst rikssnitt (87)
PN	Andel nöjda med inflytande, vård och omsorgsboende, procent, samtliga utförare*	81	74	77	lägst rikssnitt (80)
PN	Andel nöjda med inflytande och delaktighet, FFF, procent helhetsbedömning samtliga verksamheter Pict-o-stat, samtliga utförare.			76	lägst 80
PN	Andel genomförda individuppföljningar omvårdnadsbeslut, SoL, nytt mått så mätthistorik saknas.	-	-	mått under utveckling	tas fram 2018
PN	Andel genomförda individuppföljningar, LSS, nytt mått så mätthistorik saknas.	-	-	mått under utveckling	tas fram 2018

Kommentarer till indikatorernas prognos

Mått för andelen genomförda individuppföljningar är under utveckling. Utredningsenhet funktionshinder och vård och omsorg på myndighetsavdelningen kommer kunna leverera utfall 2018. Det har tidigare saknats möjlighet att i verksamhetssystemet dokumentera uppföljningar, något som nu är åtgärdat.

*Brukarundersökning har gjorts inom insatsen daglig verksamhet, servicebostad och gruppboende och ovan resultat är det sammanlagda resultatet. 147 personer har besvarat frågan kring inflytande och delaktighet. 111 personer var nöjda, 33 personer var mindre nöjda (22 %) och 4 personer var inte nöjda (2 %). Frågeställningen löd: "Får du bestämma om saker som är viktigt för dig?". Det finns svårigheter att könsindela resultatet från systemet. Svaret avser ej samtliga utförare.

ÖSB/ PN* 2017	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och uppnådda/ förväntade effekter
PN	Göra en översyn för att kvalitetssäkra myndighetsbesluten och säkra rättssäkerheten.	Ökad rättssäkerhet och likabehandling för individerna. Införande av IBIC pågår inom vård- och omsorg. Påbörjat jämställdhetsutbildning i syfte att öka rättssäkerheten i besluten.
PN	Förbättra och säkra individuppföljningen.	Ökad rättssäkerhet och likabehandling för individerna. Inom utredning vård- och omsorg pågår åtgärder genom utveckling av bedömningsmodellen utifrån bedömda behov, samt systematisering av individuppföljningen kopplat till arbete av kontrollfunktion.

		Inom utredningsenhet funktionshinder ska en omorganisering av handläggare genomföras och i det finns en plan för att öka antalet individuppföljningar. Här saknas i dagsläget en plan för hur kontrollfunktion gällande de resursfördelningsmodeller som arbetas fram och redan tagits i bruk ska hållas aktuella och fortlöpande uppdateras.
PN, SV, SÖ	Utveckla myndighetsutövningen för att bättre tillgodose behoven för individer som har behov av stöd som kräver samverkan över lagstiftningsgränser.	Ökat stöd för individer i behov av resurser från olika vårdgivare. Rättssäkerheten i bedömning och beslut säkerställs, samt ökar möjligheten till stöd för individer i behov av resurser från olika nämnder. Uppdraget sker i samverkan mellan myndighetsutövning vård- och omsorg funktionshinder samt socialtjänst. Utredningen blev klar hösten 2017 och redovisas nu till politiken.
PN, (VV, VÖ, NF, SV, SÖ)	Utveckla bemötandet utifrån språkliga och kulturella behov och önskemål.	Projektet språk och kommunikation har slutförts. En del av förslagen har genomförts i form av förändrade arbetssätt och rutiner. Andra förslag hanteras vidare av berörda förvaltningar. Det leder till att fler individer får önskemål och behov kring språk och kultur tillgodosedda.
PN (SV, SÖ, VV, VÖ)	Ändra inriktning på del av ett nuvarande vård- och omsorgsboende till boende för äldre missbrukare.	Utökad och förbättrat stöd till målgruppen äldre missbrukare. Uppdraget har påbörjats under hösten 2017. Individ- och familjeomsorg samt vård- och omsorg, myndighet samverkar kring frågan.
Hela mandatperioden		
PN (VV, VÖ, NF, SV; SÖ)	Utreda vad som kan göras för att förbättra äldres och flickors psykiska hälsa.	En handlingsplan för arbetet med psykisk hälsa finns. I enlighet med planen har bl a ett antal medarbetare utbildats till instruktörer i första hjälpen till psykisk hälsa. Fler individer får förbättrat stöd genom adekvata insatser, vilket bidrar till minskad psykisk ohälsa.
PN (VV, VÖ)	Ett av kommunens vård- och omsorgsboenden utses att möjliggöra vård på teckenspråk, vilket innebär att personal med teckenspråkig kompetens ska finnas där. Arbetssätt för att erbjuda teckenspråk inom hemvården ska stärkas.	Bidra till ökad kvalitet och tillgänglighet för medborgarna. Det planeras för en teckenspråkig avdelning på Vård- och omsorgsboendet Karlslund.
PN (VV, VÖ)	Ökade möjligheter att välja vård- och omsorgsboende och verka för att beslut om vård- och omsorgsboende enligt den enskildes prioritering ska verkställas inom 3 månader.	Valfriheten för individerna ökar där den enskildes prioritering tillgodoses i ökad grad. Samverkan kring frågan sker i boplanegruppen där representanter från myndighet, LFS, vård och omsorg deltar.
PN (SV, SÖ)	Införa öppet intag för personer med missbruksproblem.	Uppdraget är vilande då kommunen avvaktar besked kring nationell utredning, den juridiska möjligheten till förenklad biståndsbedömning prövas nationellt just nu. Nya målgrupper med missbruksproblem får tillgång till stöd och behandling. Förbättrad tillgänglighet för medborgarna.

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om jämlika livsvillkor

Flera åtgärder pågår för att stärka möjligheten till jämlika villkor, projektet språk och kommunikation implementeras i verksamheterna, ett vård- och omsorgsboende ska möjliggöra vård på teckenspråk. Detta möjliggör att behov kring språk och kultur kommer kunna tillgodoseas bättre. En handlingsplan för arbetet med psykisk hälsa finns som ska bidra till att fler individer får förbättrat stöd genom adekvata insatser, vilket bidrar till minskad psykisk ohälsa.

Under första halvåret har riktlinjer, metodstöd och dokumentationsmallar utvecklats för biståndshandläggarna inom vård och omsorg. Syfte med riktlinjer är att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömning. Metodstöd för att öka rättssäkerhet för medborgaren genom att utredningar och beräkningar blir likvärdiga genom att handläggaren använder samma begrepp. Dokumentationsmallarna avser att underlätta för den enskilde genom ökad begriplighet, för handläggaren underlättas utredningsarbetet och utföraren kan lättare identifiera omfattningen av uppdraget.

Planerad och önskad utveckling inom målet om jämlika livsvillkor

Individupföljningarna behöver utvecklas och förbättras.

Mål: I Örebro kommun ska alla människors lika värde och mänskliga rättigheter respekteras.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om respekt för lika värde och mänskliga rättigheter uppfylls i hög utsträckning, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Myndighetsavdelningen utvecklar jämställd handläggning över hela linjen. LSS har kommit längst med sitt utvecklingsarbete kring kvalitetssäkring av jämställd handläggning 	<ul style="list-style-type: none"> Jämställdhetsanalyser behöver utvecklas ytterligare inom programnämnden Den jämställda handläggningen behöver omfatta myndighetsavdelningens alla delar

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN*	Indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde 2017
Alla	Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändringar i verksamhet eller arbetssätt.	.	-	1	tas fram 2017
Kommentarer till indikatorernas prognos					
ÖSB/ PN* 2017	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och uppnådda/ förväntade effekter			

Alla	Utse områden för genusanalys och genomföra denna.	Målet är att säkerställa att service ges på lika villkor för kvinnor och män, flickor och pojkar. Att säkra en jämställd myndighetsutövning är prioriterat 2017. Utbildning pågår inom myndighetsavdelningen.
SV, SÖ, PN	Nämnden ska säkerställa att förvaltningens arbete kring våld i nära relation är anpassat till SOSFS 2014:4, med ett särskilt fokus på stöd till de barn som berörs (PN-uppdrag).	0,5 mnkr finns avsatta av utvecklingsmedel för 2017. Socialnämnderna har fastställt en målbild för arbetet med våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Där uttrycks mål inom områdena Information och förebyggande, individuellt stöd, insatser till förövare, stöd för tryggt boende samt samverkansfrågor. Socialförvaltningen har inrättat ett utskott VINR för att samlat driva verksamhetsutvecklingen på temat.

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om respekt för lika värde och mänskliga rättigheter

Myndighetsavdelningen utvecklar jämställd handläggning över hela linjen. Jämställd handläggning innebär att handläggningen ska vara jämlik och baseras på den enskildes behov. Alla handläggare har gått utbildning och ambassadörer i handläggargrupper har utsetts. Dessa ska arbeta med att bevaka och ständigt utveckla handläggningen för att vara jämställd. Genom ambassadörernas uppdrag kan förändringen bli långsiktig och stadigvarande.

Utredningsenhet funktionshinder arbetade redan 2012 med att granska sina utredningar utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Detta med stöd av externa konsult. Sedan dess har ett samarbete funnits med kommunens jämställdhetsstrateg för att hålla dessa frågor vid liv och fortsätta utvecklingsarbetet. Arbetet som startades redan 2012 har varit en bidragande orsak till att myndighetsavdelningen i sin helhet fått en utbildning i jämställd myndighetsutövning. Utredning funktionshinder har under 2016/2017 även fått enskild handledning i jämställd myndighetsutövning av externa konsult. Detta har resulterat i en rapport ”Jämställda rutiner vid LSS/SoL – Att säkerställa jämställd professionell myndighetsutövning”. För arbetet har avdelningen tilldelats Örebro kommuns Jämställdhetspris 2017.

Planerad och önskad utveckling inom målet om respekt för lika värde och mänskliga rättigheter

Den jämställda handläggningen behöver omfatta myndighetsavdelningens alla delar fullt ut.

På myndighetsavdelningen ska ett arbete göras för att utveckla medvetenhet, kunskap och arbetssätt kring våld i nära relationer. Avdelningens alla enheter ska se över sitt område. På så sätt kan Myndighetsavdelningen bidra med att skapa bättre förutsättningar för Örebro kommuns arbete för att motverka våld i nära relationer.

4.3 Mål inom Barn och ungas behov.

Ur ÖSB 2017: Alla barn förtjänar en bra barndom och en trygg och utvecklade skolgång. Genom tidiga insatser och förebyggande arbete för att förebygga - såväl fysisk som social och psykisk ohälsa - kan fler barn och unga få en bra uppväxt och ett mer hälsosamt liv. En faktor som har stor och negativ effekt på barn och ungas uppväxt är barnfattigdom.

Genom samordnade insatser från olika samhällsaktörer ska alla barns möjligheter till goda uppväxtvillkor stärkas.

Mål: Barn ska kompenseras för ojämlika uppväxtvillkor.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om kompensation för barns ojämlika uppväxtvillkor uppfylls delvis, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Individer med normbrytande beteende får ett bättre stöd för att klara sin skolgång. En social investering, bryggan, är en del i detta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Förstärka samarbetet med barn och utbildning

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN* 2017	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och uppnådda/ förväntade effekter
PN (SV, SÖ)	Ökat uppsökande arbetet för motverka missbruk i skolor i samarbete med barn och utbildning	Förebygga att barn och ungdomar hamnar i missbruk och bättre möjlighet till tidiga insatser. Ska bidra till effektivare resursfördelning och till att motverka att mer omfattande behov av stöd uppkommer längre fram. Uppdraget behöver definieras tillsammans med barn och utbildning.
Hela mandatperioden		
PN	Öppna ny familjecentral i norra stadsdelarna, upphandling under 2017.	Fler individer får tillgång till stöd. Samverkan med Regionen som utreder frågan kring närsjukvårdscentrum.
PN (SV, SÖ)	Förstärka och utveckla samarbetet med Barn- och utbildning kring elever med normbrytande beteende.	Individer med normbrytande beteende får ett bättre stöd för att klara sin skolgång. En social investering, bryggan, är en del i detta. Genom bryggan möjliggörs en verksamhet i Örebro kommun som kan hantera elever med destruktivt normbrytande beteende och i behov av ett samordnat stöd med skolundervisning och behandling i kombination. Satsningen väntas medföra förbättrad måluppfyllelse för elever och förbättrad resursfördelning.

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om kompensation för barns ojämlika uppväxtvillkor

Satsningen kring en social investering väntas bidra till medföra förbättrad måluppfyllelse för eleverna, bättre stöd för individer med normbrytande beteende får ett förbättrat stöd.

Planerad och önskad utveckling inom målet om kompensation för barns ojämlika uppväxtvillkor

Ökad samverkan med barn och utbildning.

4.4 Mål inom Trygg välfärd.

Ur ÖSB 2017: Välfärdsinsatser i en kommun skapar kvalitet för enskilda människor. Det skapar också kvalitet för samhället som helhet – då stärks hela Örebro. Örebro ska vara en kommun där människor vill växa upp, arbeta och bli gamla. Då krävs en trygg välfärd så att människornas upplevda trygghet ökar.

Mål: Örebro kommun ska erbjuda en trygg och god omsorg med hög grad av delaktighet, med god kvalitet, för alla äldre och människor med funktionsnedsättning.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om trygg och god omsorg för äldre och funktionsnedsatta uppfylls i hög utsträckning, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Programnämnden har beslutat om strategin ”äldras på dina villkor” • Utbildade hälsoombud • Test och införande av olika trygghetsskapande digitala lösningar 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuitet hemvård egen regi behöver förbättrats • Antal aktuell genomförandeplaner inom kommunal utförare och externa utförare behöver öka • Hitta alternativa sätt att mäta nöjdheten hos servicemottagare där Pict-O-Stat inte är applicerbar

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN*	Indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde 2017
PN	Andel nöjda med trygghet, vård och omsorgsboende, procent, samtliga utförare.	90	88	90	lägst rikssnitt (89)
PN	Andel nöjda med trygghet, hemvård, procent, samtliga utförare.	88	87	86	lägst rikssnitt (85)
PN	Andel nöjda med trygghet, Stöd till funktionshindrade, helhetsbedömning, procent, helhetsbedömning samtliga verksamheter Pict-o-stat, samtliga utförare.			76 % se kommentar	lägst 80
PN	Andel nöjda med serviceinsatser, nytt mått så mätthistorik saknas.	-	-	se kommentar	-
PN	Andel nöjda med maten, vård- och omsorgsboende, procent, samtliga utförare.	77	77	76	lägst rikssnitt (76)
PN	Personalkontinuitet hemvården, år 2014-2016 redovisas enbart egenregi, från 2017 samtliga utförare, nytt mått så mätthistorik saknas	-	-	15,2	minska

PN	Andel aktuella genomförandeplaner, hemtjänst, samtliga utförare, kvalitetsuppföljningar, nytt mått så mätthistorik saknas.	-	-	se kommentar	100
PN	Andel aktuella genomförandeplaner, vård- och omsorgsboende, samtliga utförare, kvalitetsuppföljningar, nytt mått så mätthistorik saknas.	-	-	se kommentar	100
PN	Andel aktuella genomförandeplaner, funktionshindrade, samtliga utförare, procent, kvalitetsuppföljningar, nytt mått så mätthistorik saknas.	-	-	Se kommentar	100
PN	Utskrivningsklara, antalet utskrivningsklara dygn.	2418	80		i nivå med utfall 2016

Kommentarer till indikatorernas prognos

Andel nöjda med trygghet, Stöd till funktionshindrade, helhetsbedömning, procent, helhetsbedömning samtliga verksamheter Pict-o-stat, samtliga utförare: Brukarundersökning har gjorts inom insatsen daglig verksamhet, servicebostad och gruppboende och ovan resultat är det sammanlagda resultatet. 147 personer har besvarat frågan kring trygghet och god omsorg. 111 personer (76 %) upplever att de är trygga, 33 personer (22 %) upplever sig trygga ibland och 3 personer (2 %) känner sig inte trygga.

Andel nöjda med serviceinsatser, nytt mått så mätthistorik saknas: mätning ej genomförd under 2017

Personalkontinuitet hemvården: Det finns stora skillnader i personalkontinuiteten mellan externa utförare och den kommunala utföraren av hemvård. De externa utförarna har i snitt en personalkontinuitet på 4,1 medan kontinuiteten inom den kommunala hemvården visar ett snitt på 18,2. Den kommunala hemvårdens utfall beror främst på en stor personalrörlighet vilket innebär stort behov av vikarier och rekryteringssvårigheter. Att den kommunala utföraren ska kunna komma ner på samma nivåer som de privata utförarna är inte realistiskt utifrån organisationens storlek men behöver ändå komma ner på acceptabla nivåer. För att gemensamt med enheterna finna lösningar och arbetssätt för att förbättra kontinuiteten har den kommunala hemvården under 2017 startat upp ett arbete med kvalitetsforum.

Andel aktuella genomförandeplaner hemvård och vård- och omsorgsboende: Mått gällande andel med aktuell individuell genomförandeplan, samtliga utförare kan i nuläget inte redovisas gemensamt. I nuläget är det inte möjligt att ta ut statistisk för andel aktuella genomförandeplaner gällande de externa utförarna.

Utfallet för den egna regin inom vård- och omsorgsboende når inte målvärdet på 100 % utan landar på 96 % (väster) och 89 % (öster). Utfallet för den egna regin inom hemvården visar på att andelen minskat 2017 jämfört med utfallen föregående år (öster 81 %, väster 76 %). Det bör dock tas i beaktande att definitionen av "aktuell" har varit tydligare 2017. Tidigare år har "andel genomförandeplaner" mätts jämfört med nu då "andel aktuella genomförandeplaner" mäts med betoning på aktuella. Hemvården redovisar också att det finns aktuella besöksplaner men att det inte alltid sker en formell överföring av denna information även till genomförandeplanerna.

Under hösten 2016 genomfördes stickprovskontroller på genomförandeplaner (både service- och omvårdnads utförare). 10 kunder vardera hos 70 privata och kommunala utförargrupper kontrollerades för att utröna om de hade genomförandeplaner på sina kunder. Resultatet visade att endast 314 av 599 granskade kunder hade en genomförandeplan. Under april 2017 gjordes en uppföljning utav de utförargrupper som saknat genomförandeplaner vid granskningen hösten 2016. 15 företag som utför både omvårdnad och service granskades. Hos två utförare saknades genomförandeplaner helt, varav en var privat utförare och en utförarenhet var från egen regi. En kommunal hemvårdsenhet hade genomförandeplaner på 30 % av sina kunder och en hemvårdsgrupp var uppe i 70 %. När det gäller utförare av service och omvårdnad så hade antalet genomförandeplaner ökat med 70 % från granskningen 2016.

Andel aktuella genomförandeplaner, funktionshindrade, samtliga utförare, procent,

kvalitetsuppföljningar, I nuläget saknas utfall gällande förekomst av genomförandeplaner, funktionshindrade. Inom den egna utföraren kvarstår arbete i vissa verksamheter och i andra är andelen 100 % uppdaterade. Andra verksamheter har påbörjat sin uppdatering. Detaljerad analys finns i Tillsynsrapport för 2017, Nämnden för funktionshindrade. I nuläget är det inte möjligt att ta ut statistisk för andel aktuella genomförandeplaner gällande de externa utförarna.

Utskrivningsklara, antalet utskrivningsklara dygn:

2018 ersätts betalningsansvarslagen med en ny lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. En regional överenskommelse för reglering av betalningsansvaret finns. För närvarande pågår det regionalt ett arbete för att ta fram underlaget för att beräkna betalningsansvaret.

ÖSB/ PN*	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och förväntade effekter
2017		
PN (VV, VÖ)	Utreda tillägg i socialtjänstförordning som ska tillämpas på vård- och omsorgsboende.	Säkerställa att individerna får rätt stöd efter individuella behov. Programnämnden har antagit SKL:s rekommendationer om kvalitet inom särskilt boende. En arbetsgrupp har tillsatts som skall ta fram en handlingsplan som ska beslutas under våren 2018.
PN (VV, VÖ)	Utveckla flexibel demensdagvård, en del kan vara att utveckla demensteam i hemvården.	Pilotprojekt kognitiva stödteamet med fokus på bättre och mer anpassat stöd för medborgare med kognitiv svikt, avslutades september 2017. Översyn har skett av demensvårdsprocessen. Demenscentrum kommer 2018 att få i uppdrag att inrätta ett demensteam.
PN (NF)	Förbättra övergången från rättspsykiatri till boende med stöd inom kommunen.	Bättre och mer anpassat stöd för individerna. Socialpsykiatrins samarbete med rättspsykiatri fungerar bra. Ett pågående samarbete med gemensamma utbildningar underlättar samverkan på individnivå. Den generella bostadsbristen gör det svårt för kommunen att kunna ta emot rättspsykiatrins servicemottagare så snabbt som de önskar.
PN (SV, SÖ; VV, VÖ, NF)	Ta fram ett koncept för verksamhetsnära forskning.	Konceptet finns och innehåller ett fungerande nätverk (Forum för äldreforskning) för erfarenhetsutbyte och samarbete mellan universitetet, kommunen och landstinget. Utvärdering av forumet kommer ske 2018. Vidare finns kliniska adjunkter som knyter samman den kommunala kliniska verksamheten och universitetets utbildning och forskning. Detta bidrar till att utveckla kvaliteten i verksamheterna och till en bättre forskningsanknytning.
PN (VV, VÖ)	Strategi- och handlingsplan för Sveriges bästa äldreomsorg.	En parlamentarisk grupp har under året arbetat fram ett förslag till strategi, "Äldras på dina villkor", vilken ska styra utvecklingen av äldreomsorgen de närmaste åren. Strategin beslutades av Programnämnden under hösten 2017 och ska bidra till ökad kvalitet i vård och omsorg.
PN	Fortsatt utvecklingsarbete kring måltider inom hemvård och vård- och omsorgsboende avseende äta i gemenskap.	En bättre måltidssituation för medborgarna.

PN (VV, VÖ)	Ett mobilt team för äldre ska inrättas i samarbete med regionen.	Startades upp under hösten 2017. Teamet utgår från Tullhuset vilket också skapar möjligheter till samverkan mellan teamet och Tullhuset. Bättre och mer anpassat stöd för individerna.
PN	Fortsätta utveckla arbetet med att följa målgruppernas nöjdhet (PN-uppdrag).	En undersökning om målgruppernas nöjdhet för att se företagarnas nöjdhet med valfrihetssystemet har skjutits upp. Avvaktar beslut om förändringar i valfrihetssystemet.
Hela mandatperioden		
PN	Utveckla system för att säkerställa likabehandlingsprincipen mellan utförare och följa upp att kvaliteten utvecklas och är lika mellan driftsformerna. I detta ingår att ta fram överenskommelser med egenregi.	Säkerställa en likvärdig kvalitet i olika driftformer. En tydligare planering för uppföljningsarbetet tas fram. Utveckla kvalitetsboksut.
PN	Fortsätta utbyggnad av brandskyddsåtgärder enligt plan för vård- och omsorgsboende samt gruppboend.	På grund av ett högt kostnadsläge för byggnation väljs tillfälliga lösningar för brandskydd inom bostad med särskild service i väntan på att läget ska normaliseras.

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om trygg och god omsorg för äldre och funktionsnedsatta

Programnämnden har beslutat om strategin ”Åldras på dina villkor” som under året har arbetats fram av en parlamentarisk grupp. Strategin är ett första steg i att fortsätta sträva efter ökad kvalitet och kommer styra utvecklingen av äldreomsorgen de närmaste åren samt vara vägledande för utvecklingen på längre sikt.

Under 2016-2017 har pilotprojekt kognitiva stödteamet pågått, med fokus på bättre och mer anpassat stöd för medborgare med kognitiv svikt. Översyn har skett av demensvårdsprocessen och under 2018 kommer det att tillsätta ett demensteam som riktar sig mot samtliga aktörer inom vård och omsorg.

Utvecklingen av verktyget Pict-o-stat bidrar till att funktionsnedsattas delaktighet säkerställs och folkhälsoarbetet med utbildning av fler hälsoombud stärker utvecklingen av ett mer hälsosamt stöd och skapar tillsammans stora möjligheter att erbjuda en individanpassad trygg och god omsorg.

Socialpsykiatrins har ett pågående samarbete med rättspsykiatri i syfte att förbättra övergången från rättspsykiatri till boende med stöd inom kommunen. Samarbetet har fungerat bra, bland annat sker ett arbete med gemensamma utbildningar som på sikt kommer underlätta samverkan på individnivå. Den generella bostadsbristen gör det dock svårt för kommunen att kunna ta emot rättspsykiatrins servicemottagare så snabbt som de önskar.

Det finns en tydlig planering för uppföljningsarbetet av interna och externa utförare och likvärdiga kvalitetsuppföljningar görs inom de olika driftsformerna.

Som en del i att skapa en flexibla hemtjänst och att öka tryggheten för våra medborgare kan nämnas införandet av nyckelfri hemtjänst, där personal får en digital nyckel istället för att hämta och lämna nycklar. Andra exempel på trygghetskapande åtgärder som genomförts är att det inom Testbädd äldre och funktionsnedsatta testas och utreds några digitala lösningar. Bl.a. en kommunikationslösning mellan medborgare och anhörig/hemvård samt en digital påminnelsefunktion.

Inom ramen för Gränslöst samarbete för äldre startade det under hösten 2017 upp ett mobilt team för äldre personer med behov av omfattande hälso- och sjukvård. Teamet är en gemensam satsning med Region Örebro län och syftar till att minska oplanerade vårdtillfällen i slutenvården genom en individanpassad, trygg och samordnad vård och omsorg.

Tjänster som klinisk adjunkt för sjuksköterskor och arbetsterapeuter har under året inrättats. På sikt kvalitetssäkrar och utvecklar tjänsterna den verksamhetsförlagda utbildningen samt bidrar till en bättre forskningsanknytning genom att de kliniska adjunkterna både är kliniskt verksamma och knutna till universitetets utbildnings- och forskningsverksamhet.

I Socialstyrelsens årliga nationella undersökning ”Så tycker de äldre om Äldreomsorgen” får Örebro kommun höga betyg av de äldre. Bemötande, trygghet, nöjdhet och förtroende är de områden som fått högst procent positiva svar. 97 % (hemtjänst) och 93 % (vobo) av de tillfrågade upplever ett bra bemötande. Nio av tio äldre är trygga, är sammantaget nöjda och känner förtroende för personalen. Det finns dock en stor variation på enhetsnivå. Män är generellt något nöjdare än kvinnor.

Hemtjänstens resultat är i nivå med rikets genomsnitt. En marginell försämring jämfört med 2016. Att personalen kommer på avtalad tid har minskat något jämfört med 2016, detsamma gäller information om förändringar och påverkan. Privata utförare visar på något bättre resultat än den kommunala utföraren.

Resultaten för vård- och omsorgsboende visar ett förbättrat resultat jämfört med 2016 och resultaten är bättre än rikssnitt. De kommunala utförarna har bättre resultat jämfört med de privata utförarna.

Planerad och önskad utveckling inom målet om trygg och god omsorg för äldre och funktionsnedsatta

Ett utvecklingsarbete i linje med Strategin ”Åldras på dina villkor” är införandet av ett rehabiliterande arbetssätt. Under hösten har planering påbörjats, det är dock ett omfattande arbete vilket kommer kräva stor insats. Det inledande arbetet väntas bli klart under 2018 och därefter väntar implementering i verksamheterna. Utvecklingsarbetet omfattar målgrupperna inom vård och omsorg samt funktionshindrade. Främsta syftet är att öka insatsernas kvalitet samt att öka individernas möjlighet att leva ett självständigt liv på hens villkor.

För att målet ska uppnås helt behöver alternativa sätt att mäta delaktighet och kvalitet utvecklas. Arbetet med att utveckla Pict-O-Stat och undersöka alternativa metoder för observationsteknik kommer bland annat att fortsätta för att säkerställa att individer som inte kan svara eller vill svara på enkäter är nöjda.

I och med årsskiftet 2017-2018 trädde en ny lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i kraft. För att säkerställa att medborgarna ska kunna få en trygg och god omsorg, behöver processer utvecklas och säkerställas. Arbetet har påbörjats och behöver ske både inom och mellan de interna och externa utförarna samt gemensamt med Region Örebro län.

För att ytterligare möjliggöra trygg och god omsorg behöver vi säkerställa flexibla och anpassningsbara stöd som utgår från den enskildes behov. Tre viktiga fokusområden är individuppföljningen som idag inte fungerar fullt ut, personalkontinuiteten hos den kommunala utföraren av hemvård samt förekomsten av aktuella genomförandeplaner som både hos den interna och externa utförarna är bristfällig. Arbetet pågår dock för att

stärka kvaliteten och förekomsten av genomförandeplaner samt med att säkra att individuppföljningar görs mer systematiskt och regelbundet än idag.

Andra delar i att skapa större möjligheter att möta medborgarnas specifika behov är samordnade insatser, både internt och externt liksom användandet av trygghetsskapande välfärdsteknik. För att anpassa verksamheterna till att vara mer flexibla och åstadkomma ökat kvalitetsfokus krävs det förändringar i arbetssätt och kultur. Även införande av ny teknik innebär förändringar i arbetssätt och sätt att tänka kring teknik och digitala verktyg. Detta ställer krav på ett parallellt arbete med förändringsledning och förändrade processer något som i vissa avseende inte lagts tillräckligt stor vikt vid. I det fortsatta arbetet behöver därför fokus i större utsträckning ligga på att förändra arbetssätt, processer och kultur för att skapa en större mognad för framtida digitala lösningar. Detta kommer att vara ett komplext och tidskrävande arbete.

Mål: Familjer och enskilda ska få stöd som motsvarar deras behov av individ och familjeomsorgen.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om individ- och familjeomsorg uppfylls i hög utsträckning, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Omställning pågår för att minska behovet av HVB-hem och öka andelen stödboenden samt att anpassa mixen mellan olika boendeformer efter behov hos ensamkommande barn och unga 	<ul style="list-style-type: none"> Brist på lokaler försämrar möjligheterna till en effektiv lokal- och bostadsförsörjningsprocess Ökad strategisk planering avseende lokalbehov inom IFO-området

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN* 2017	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och uppnådda/ förväntade effekter
PN (SV, SÖ, ÖF)	Hitta lämpligt boende för ensamkommande barn och bidra till att skapa goda förutsättningar för skola och gode män.	Adekvat och anpassat stöd till ensamkommande barn.
PN	Utveckla samarbetsverksamhet Mini Maria.	Förbättrad vård för barn och unga med missbruksproblem. En gemensam ingång för unga med missbruksproblematik och deras anhöriga kan förväntas bidra till tidig upptäckt av behov och tidiga insatser för att möta dessa. Uppdraget är beroende av att Region Örebro län har ett likartat uppdrag.
PN	Utvärdering av ny satsning kring socialt uppsökande verksamhet (Ria-dorkas).	Underlag för ställningstagande kring fortsatt satsning.
PN (SV, SÖ)	Skapa ytterligare ett drogfrött stödboende, skapa förbättringar i boendekedjan samt upphandling av stödboende och härbärgesplatser.	Öka tillgången till stödboende och härbärgesplatser, för att bättre möta behovet och skapa en bättre boendekedja. Nytt avtal för stödboende och härbärgesplatser är beslutat.
Hela mandatperioden		

PN	Ett nytt Kvinnohus med en utökning av platser planeras.	Ett nytt avtal med Kvinnohuset har beslutats under 2017. Avtalet väntas innebära en minskning av externa placeringskostnader och säkerställer stöd och skydd av våldsutsatta kvinnor men också för deras barn. Uppdraget ska ingå i Socialförvaltningens pågående utveckling av processer avseende våld i nära relationer.
----	---	--

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om individ- och familjeomsorg

Utvecklingsarbete har påbörjats för att stödja unga kring tidig upptäckt av missbruk och tidigare insatser för att möta dessa. Samverkan mellan regionen och kommunen krävs och en dialog har startat. Med stöd av civila samhället har en satsning pågått kring socialt uppsökande verksamhet. Under 2017 har diskussion påbörjats kring hur kommunen med tillsammans berörda aktörer och civila samhället kan möta det fortsatta behovet.

För att ge målgruppen ensamkommande stöd som motsvarar deras behov pågår en omställning av lokaler. Stödboenden och utslussningslägenheter ska öka till förmån för antalet HVB-platser som behöver minska.

Arbetet med att förbättra boendekedjan för missbrukare försvåras då en lokal för nytt stödboende fortfarande saknas. Ett förnyat avtal kring stödboende- och härbärgesplatser har beslutats under hösten, avtalet möjliggör ett flexiblere stöd till målgruppen. Under hösten pågår även utredning kring hur en missbruksinriktning på vård- och omsorgsboende kan utformas för att tillgodose målgruppen äldre missbrukare. Det förnyade avtalet med Kvinnohuset bedöms bidra väl till utvecklingen genom en mer sammanhållen process för våldsutsatta kvinnor.

Planerad och önskad utveckling inom målet om individ- och familjeomsorg

Brist på lokaler försvårar en effektiv lokal- och bostadsförsörjningsplanering. Flexibilitet inom boendeformerna krävs för att kunna anpassa lokaler efter behov för att klara de nya ersättningsreglerna inom ensamkommande barn och unga.

Mål: I Örebro kommun ska det finnas tillgång till bostäder.

Bedömningen är att programnämndens åtagande att bidra till utveckling inom målet om tillgång till bostäder uppfylls i hög utsträckning, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Antalet samarbetsavtal med privata fastighetsägare för övergångslägenheter har ökat • Antalet övergångslägenheter från privata fastighetsägare har ökat markant 	<ul style="list-style-type: none"> • Fler samarbetsavtal med privata fastighetsägare ökar antalet lägenheter att förmedla • Fler övergångslägenheter underlättar matchning till olika hyresgästers behov och har medfört ökad integrationen

<ul style="list-style-type: none"> Arbete pågår med kartläggning och utveckling av hus i enskilt läge 	<ul style="list-style-type: none"> Fördjupad behovsanalys för planering och samordning av byggnation i särskilda lägen.
--	--

Måluppfyllelse för indikatorer och utvecklingsuppdrag

ÖSB/ PN*	Indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Målvärde 2017
PN	Ej verkställda bostadsbeslut, längre än 3 mån, vård- och omsorgsboende.	36	36	79	10
PN	Ej verkställda bostadsbeslut, längre än 3 mån, grupp- och servicebostad	28	25	18	10
Kommentarer till indikatorernas prognos					
Antal rapporterade biståndsbeslut i Vård och omsorg var 79 stycken, 31 stycken fler än föregående kvartal. Alla beslut avser precis som vid tidigare rapporteringar, permanent plats på vård- och omsorgsboende. Tre personer har väntat längre än sex månader, av dessa har två stycken tackat nej till er-bjuden bostad. Nya vård- och omsorgsboendeplatser öppnar i februari 2018.					
Antalet icke-verkställda bostadsbeslut inom grupp- och servicebostad har minskat då nya platser öppnat under hösten 2017.					

ÖSB/ PN*	Utvecklingsuppdrag	Kommentarer och uppnådda/ förväntade effekter
2017		
PN	Utreda en modell som möjliggör att avtala med fastighetsägare att avsätta en viss andel av fastighetsbeståndet för sociala ändamål, vid nybyggnation.	Öka tillgången till bostäder för sociala ändamål. Arbetet pågår enligt plan.
PN	Uppföljning av beslut om att bygga nytt vård- och omsorgsboende i Karlslund.	Projektavtal har skrivits med ÖBO. Byggnationen har startat och preliminär tidsplan för färdigställande är 1 december 2018.
Hela mandatperioden		
PN	Utbyggnad av grupp- och servicebostad.	Öka tillgången till grupp- och servicebostäder för att bättre motsvara behovet.
PN	Tillsammans med ÖBO och de privata fastighetsägarna hitta sätt att skapa incitament att minska trångboddhet och öka social inkludering.	Bidra till en bättre boendemiljö för medborgarna. Arbetet pågår enligt plan.
PN	Säkerställa framtida försörjning av trygghetsbostäder samt se över ansvaret för kommunens framtida bestånd.	Bättre balans mellan tillgång och efterfrågan avseende trygghetsbostäder. Bidra till ökad trygghet för medborgarna. Fler trygghetsbostäder kan bidra till minskad efterfrågan av vård- och omsorgsboendeplatser

* ÖSB= Indikator resp Utvecklingsuppdrag från ÖSB, PN=Indikator resp Utvecklingsuppdrag från programnämnd

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om tillgång till bostäder

Planering av bostäder inom det bostadssociala området på lång sikt sker med fyra års perspektiv i investeringsprogrammet och med framåtblick på åtta år i Lokal- och bostadsförsörjningsplanen för Social välfärd. Arbetet baseras på befolknings- och

behovsprognoser. Varje år revideras planen utifrån förändrade förutsättningar. Det långa planeringsperspektivet bidrar till ett effektivare arbetssätt och ger förutsättningar att säkerställa medborgarnas framtida behov.

Arbetet med att förbättra boendekedjor med sociala perspektiv behöver fortsätta och behovet integreras i bostadsplanering och byggande i kommunen. En översyn av processen sker i samarbete med Stadsbyggnadskontoret och tar i första hand sikte på bostäder med särskilt läge. Det finns ett stort behov av nybyggnation med beaktande av kommunikationer, service och stödfunktioner. För en effektiv användning av bostäder för särskilda ändamål behövs ett flexibelt byggande som tar hänsyn till områdets förutsättningar och möjligheter.

Planerad och önskad utveckling inom målet om tillgång till bostäder

Under 2018 kommer en översyn göras av ett antal sociala bostäder ske som innebär flytt till för ändamålet bättre lägen, men även viss nybyggnation. Tillgången på bostäder av varierande storlek och lägen kommer att utökas och genom en analys och kartläggning kommer en bättre anpassning kunna ske till efterfrågade behov.

Inom området övergångsbostäder kommer samarbetet förbättras för att kunna vidga tillgången till lägenheter i varierande prislägen så att förmedlingen kan ske på ett för individen långsiktigt hållbart sätt och bidrar till ökad integration.

Den sociala inkludering som ska ske vid planering av och anvisning av mark nybyggnation bör ytterligare specificeras så att de sociala aspekterna tidigt kommer in i planeringen av nya bostäder.

5. Programnämndens ekonomiska resultat

5.1 Programnämndens ekonomiska utfall

Bokslutet för programnämnden visar totalt ett överskott på 1 mnkr. Total nettoram för 2017 är 1 867 086 tkr, tabellen i avsnitt 4.1.3 visar hur dessa resurser fördelas på programnämndens verksamheter. Programnämnden har en planeringsreserv på 560 tkr för 2017.

Bidrag och avtal

Avtal och föreningsbidrag visar ett underskott med 1,1 mnkr, vilket beror på ökade kostnader för köp av platser från Kvinnohuset.

Programgemensamt

Programgemensamt visar överskott på 12,3 mnkr. Den största delen av överskottet finns inom icke fördelade ersättningar för indexuppräkning inom Socialtjänsten med 7,4 mnkr samt icke förbrukade AFA-medel med 3,5 mnkr. AFA-medel som inte nyttjas flyttas över till nästkommande år. Statliga stimulansmedel som tilldelats har förbrukats under året.

Köp av administration

Under posten för köp av administration ingår köp för administration för myndighetskansli, bostadsanpassning och vårdplaneringsteam. Köp av administration visar på ett överskott på 0,2 mnkr, vilket beror på del av vakant tjänst. I budget 2017 har medel avsatts för 20 procent tjänst utbildningskoordinator, som i dagsläget inte är tillsatt.

Köp av verksamhet

Köp av verksamhet lämnar ett underskott motsvarande 12,3 mnkr. Underskottet fördelas enligt tabellen nedan.

Totalt utfall 2017	Utfall - 14	Utfall - 15	Utfall - 16	Utfall - 17	2017	2017	2017
Köp av verksamhet (Tkr)	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Avvikelse	Förbruk %
Omvårdnadsinsatser	-245 804	-288 761	-317 598	-331 176	-318 089	-13 087	104,1%
Serviceinsatser	-50 821	-55 379	-59 472	-62 575	-61 614	-961	101,6%
Anhörigersättning	-1 676	-1 358	-827	-852	-1 500	648	56,8%
Mattjänst	-26 325	-26 973	-23 950	-22 094	-24 208	2 114	91,3%
Daglig Verksamhet	-79 310	-80 430	-90 135	-95 112	-94 151	-961	101,0%
Habiliteringsersättning	-3 100	-3 599	-3 923	-3 905	-3 895	-10	100,3%
Summa Köp av verksamhet	-407 036	-456 501	-495 904	-515 714	-503 457	-12 257	102,4%

Vid delårsbokslut 1-2017 lämnades här en positiv prognos på cirka 0,2 mnkr. Anledningen till att prognosen försämrats beror främst på att beräknad effekt av kontrollfunktionen för omsorg- och serviceinsatser har flyttats fram sex månader till 1 mars 2018. Detta innebär att ingen ekonomisk effekt av kontrollfunktionen beräknas under 2017.

Konsumtionen bör följas noga varje månad för att upptäcka behov av ytterligare åtgärder än de som beskrivs nedan.

Omvårdnads- och serviceinsatser

Det finns 13 valbara utförare inom valfrihetssystemet för omsorgsinsatser. Externa utförare utför 39,0 procent av den totalt utförda tiden i november 2017. Andelen

beräknas att fortsätta att växa under 2018 och beräknas öka med cirka 0,2 procentenheter i genomsnitt per månad.

Under den senaste femårsperioden har utförda omsorgstimmar ökat med cirka 11,1 procent per år. Mellan 2016 och 2017 har volymerna ökat med ca 2,8 procent, det finns alltså indikation på att den kraftiga ökningen av antalet timmar har stagnerat. Volymökningarna under året förklaras av något fler individer och att varje individ får fler timmar utförd. Under hösten 2016 och våren 2017 minskade utförd tid märkbart efter bland annat att förbud mot anhörganställningar och TES mobil infördes. Under senare delen av 2017 har utförd tid ökat igen, detta tillsammans med att den planerade starten av en utökad kontrollfunktion försenats försämrats prognosen.

Utfallet 2017 för utförd tid för omvårdnadsinsatser är 807 019 timmar, vilket är en ökning med cirka 2,8 procent jämfört med 2016.

Utvecklingstakten på omsorgstimmar förväntas dock minska under 2018 på grund av helårseffekter av utförda åtgärder. Programnämnden har genomfört och arbetar med flertalet åtgärder:

1. Tes mobil (Slutfört)
2. Förbud mot anhörganställningar (Slutfört)
3. Framtagande av riktlinjer för biståndsbedömning (Slutfört)
4. Vårdtagare med stora vårdbehov i hemvården (Pågår)
5. Utveckling av biståndsbedömningsmodellen – uppföljning av biståndsbeslut
 - a. Uppdatera och justera tidsberäkningarna i biståndsbedömningsmodell (Slutfört)
 - b. Ta fram manualer kring biståndsbedömningsmodellen (Slutfört)
 - c. Ta fram en ny modell för tidsberäkning av behov (Uppstart 2018)
6. Vidareutveckling av kontrollsystemet (Slutfört - start mars 2018)
 - a. Utbildning av samtliga utförare att registrera rätt i TES (Slutfört)
 - b. Framtagande av manualer hur tid registreras i TES (Pågår)
 - c. Framtagande av IT-stöd – Debiterbartid/Manuellt registrerad tid/beviljad tid per individ (Pågår)
7. Rehabiliterande synsätt och värdebaserad ersättningsmodell (Pågår/långsiktigt införande)

Förväntade effekter av ovanstående projekt är i första hand att öka rättssäkerheten för individen där utförarna endast utför de beviljade behov som finns. Detta innebär att programnämnden betalar för att ”rätt” insatser utförs.

TES mobil

Samtliga externa utförare började använda TES mobil under april-maj 2016. Under införandet förekom viss problematik med mjukvaran kring TES mobil, vilket gjorde att faktiska effekter sköts upp till september 2016 då mjukvaran uppdaterades. TES mobil har ökat den elektroniskt uppmätta tiden och minskat den manuellt rapporterade tiden. Detta ger en bättre uppmätt tid och har minskat den annars prognostiserade kraftiga volymutveckling inom omsorgsinsatser.

Förbud mot anhörganställningar

Kommunstyrelseförvaltningen har haft i uppdrag att utreda en rekommendation om anhörig- och objektsanställningar ska begränsas eller tas bort. I Örebro kommuns hemvård har det inte funnits något förbud att anställa anhöriga. Utredningen stärker bilden av att anhörganställningar har flera negativa konsekvenser för vården och omsorgen och att de överväger de eventuella fördelar anhörganställningar för med sig

för den enskilde och dennes anhöriga. Programnämnden fattade i maj 2016 beslut om förbjuda nyanställningar av anhöriga inom omvårdnads- och servicetjänster och att anhörganställningar ska avslutas.

Personer med stora omsorgsbehov

Arbetet syftar till att motivera personer med omfattande omvårdnadsinsatser, minst 120 timmar omsorg per månad, skall informeras om vård- och omsorgsboende. Dessa individer bör Myndighetsavdelningen ha motiverande samtal med där de med säkerhet vet hur dessa personer ställer sig till en vård- och omsorgsboende plats istället för vård i hemmet. I dagsläget är det handlar det om drygt 100 personer.

Utveckling av biståndsbedömningsmodellen

En andra utvärdering och förslag på utveckling av biståndsmodellen för omsorgsinsatser är slutförd. Utvärderingen föreslår förändringar på både lång och kort sikt. De kortsiktiga förslagen driftsattes 1 mars 2017. Förslag till hur biståndsbedömningsmodellen skall förändras och utvecklas på längre sikt kommer tas fram under hösten 2018/våren 2019 i samband med införandet av IBIC ÄO i Treserva samt inom projektet kring ett rehabiliterande arbetssätt inom Örebro kommun.

Vidareutveckling av kontrollsystemet

För att TES mobil skall ge önskade effekter, enligt ovan, är det viktigt att säkerställa att systemet används korrekt och att det inte ger utrymme att ange tid som faktiskt inte utförs. För att säkerställa att felaktigt debiterad tid minskar så måste det finnas möjligheter att följa hur tid faktiskt registreras via rapporter för att minska manuellt registrerad tid och annan felaktig hantering.

För att säkerställa att programnämnden inte betalar ut felaktiga ersättningar har identifieringsarbete med att utveckla Treserva påbörjats för att den biståndsbedömda tiden per individ skall kunna anges på ett flexiblere sätt. Utvecklingen gör det möjligt att sätta individuella tak per individ inom valfrihetssystemet. Syftet med ett individuellt tak är att säkerställa att individer får den hjälp som de är berättigade. För att detta skall vara möjligt krävs en fullt fungerande individuppföljning och ett starkt administrativt team som arbetar tillsammans från Myndighetsavdelning, Avdelningen för upphandling och uppföljning samt ekonomiavdelningen.

Daglig verksamhet

Kostnaderna för daglig verksamhet har ökat med 16 mnkr jämfört med 2015, vilket förklaras av framförallt fler personer med insatsen.

Daglig verksamhet	2015	2016	2017
Planerad närvaro*	Jan-mar	Jan-mar	sep-nov
Antal närvarodagar period	22 656	24 161	27 412
Antal personer (snitt)	525	573	605
Dagar per person (snitt)	14,4	14,1	15,1
Antal närvarodagar per arb.dag	365	403	421
Andel heldagar (Snitt)	73,3%	76,0%	76,1%

*Obs! Skottdagen 2016 är borträknad i tabell ovan.

Under de senaste två åren har ökningen av personer med faktisk närvaro ökat med cirka 60 personer. Dessutom har andelen med heldagsnärvaro ökat med drygt fem procent. Orsakerna till detta kan till stor del förklaras av att regelverket kring hel- och halvdag förtydligades i förfrågningsunderlaget. Förskjutningen till högre andel heldagar och att antalet personer ökar är förklaringen till att kostnaderna ökar för daglig verksamhet.

Köp av boende och personlig assistans

Köp av verksamhet innehåller köpkraften för Örebro kommuns samtliga vård- och omsorgsboenden, även de som drivs av externa utförare. Köp av verksamhet innehåller även köpkraft av bostäder med särskild service samt personlig assistans. Totalt uppgår köpkraften för dessa verksamheter till nästan 1,4 mdr kronor.

För 2017 visar dessa verksamheter ett underskott på motsvarande 4,8 mnkr. För vård- och omsorgsboende finns ett överskott på 4,7 mnkr, vilket förklaras av att beläggningsgraden varit något lägre än budgeterad på permanenta platser.

Utfallet för bostäder med särskild service beräknas till ett underskott på nästan 8,8 mnkr. Orsaken till underskottet förklaras av ökade hyreskostnader 4,8 mnkr där orsaken till underskottet till viss del förklaras av kostnader för tomhyror på 0,9 mnkr samt elkostnader 0,9 mnkr. Denna typ av kostnader har inte kompenseras i budget. Andra orsaker till det samlade underskottet på 8,5 mnkr förklaras bland annat av minskade intäkter för korttidsvistelse -3,2 mnkr och ökade kostnader för externa bostäder på 1,8 mnkr.

Personlig assistans visar ett underskott på drygt 0,5 mnkr. Förklaringen till underskottet är ökade kostnader inom personlig assistans för externa utförare.

6 Analysunderlag

6.1 Resultat – Ekonomi

6.1.1 Driftnämndernas ekonomiska resultat

Programområde social välfärd

Totalt utfall 2017 (Tkr)	Utfall - 17	2017	2017	2017	2017	2017
Programområde Social Välfärd	Prognos	Budget	Avvikelse	Förbruk %	Delår 2 avv	Delår 1 avv
Programnämnd Social Välfärd	1 866 039	1 867 086	1 047	99,9%	-1 000	7 000
Nämnd för funktionshindrade	257 510	270 826	13 316	95,1%	2 500	14 220
Socialnämnd väster	311 191	316 562	5 371	98,3%	700	1 840
Socialnämnd öster	148 117	151 074	2 957	98,0%	6 400	6 020
Vård- och omsorgsnämnd väster	157 970	163 374	5 404	96,7%	-9 824	-15 206
Vård- och omsorgsnämnd öster	205 732	186 519	-19 213	110,3%	-38 135	-30 980
Överförmyndarnämnden	11 111	12 038	927	92,3%	291	0
Resultat programområde Social välfärd	2 957 670	2 967 479	9 809	99,7%	-39 068	-17 106

Programområdet redovisar i bokslutet ett överskott på 9,8 mnkr för helåret.

6.1.2 Intraprenadernas ekonomiska resultat

Intraprenader programområde social välfärd

Intraprenader (Tkr)	Bokslut 2016	Avvikels Bu-Uff	Överfört från 2016
Social psykiatrin (Nämnd funk)	-99 649	7 060	-5 816
Demenscentrum, (VoO väst)	16	2 934	-2 400
Dagverksamhet demens (VoO väst)	-11 129	822	-670
Lövenhjemska, VoO väst)	1 226	2 268	-2 405
Backagården (VoO äst)	-1 709	2 317	-1 497
Ängen (VoO öst)	377	398	-433
Klosterbacken, (VoO öst)	501	96	-305
Lindhultsgården (VoO öst)	339	1 086	-1 346
Nettokostnad	-110 028	16 981	-14 872

Intraprenaderna redovisar ett utfall på 17,0 mnkr för 2017. Tabell visar resultat innan justeringar för 7 procent-regel för överfört resultat är gjord.

6.1.3 Programnämndens egen verksamhet

Programnämnden, egen verksamhet, totalt

Totalt utfall 2017 (Tkr)	Utfall - 17	2017	2017	2017
Programnämnd Social Vålfärd	Bokslut	Budget	Avvikelse	Förbruk %
Gemensamt för Social välfärd ⁽¹⁾	1 005	1 620	615	62,0%
Bidrag & Avtal ⁽²⁾	38 849	37 710	-1 139	103,0%
Programgemensam Verksamhet ⁽³⁾	22 363	34 711	12 348	64,4%
ÖLL Gemensamt	-4 950	-4 645	305	106,6%
Köpkraft Administration ⁽⁴⁾	60 173	60 386	213	99,6%
Köp av verksamhet ⁽⁵⁾	515 714	503 457	-12 257	102,4%
Vård- och omsorgsavgifter	-114 916	-115 000	-84	99,9%
Köp Boenden och Personlig assistans ⁽⁶⁾	1 391 367	1 386 547	-4 820	100,3%
Stadsbidrag ⁽⁷⁾	-43 566	-37 700	5 866	115,6%
Resultat Programnämnd Sov inkl. AFA	1 866 039	1 867 086	1 047	99,9%
Resultat Programnämnd Sov exkl. AFA	1 869 508	1 867 086	-2 422	100,1%

Programnämndens egen verksamhet redovisar 2017 ett överskott på 1 mnkr.

Programnämnden, köp av verksamhet

Totalt utfall 2017	Utfall - 14	Utfall - 15	Utfall - 16	Utfall - 17	2017	2017	2017
Köp av verksamhet (Tkr)	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Avvikelse	Förbruk %
Omvårdnadsinsatser	-245 804	-288 761	-317 598	-331 176	-318 089	-13 087	104,1%
Serviceinsatser	-50 821	-55 379	-59 472	-62 575	-61 614	-961	101,6%
Anhörigersättning	-1 676	-1 358	-827	-852	-1 500	648	56,8%
Mattjänst	-26 325	-26 973	-23 950	-22 094	-24 208	2 114	91,3%
Daglig Verksamhet	-79 310	-80 430	-90 135	-95 112	-94 151	-961	101,0%
Habiliteringsersättning	-3 100	-3 599	-3 923	-3 905	-3 895	-10	100,3%
Summa Köp av verksamhet	-407 036	-456 501	-495 904	-515 714	-503 457	-12 257	102,4%

Köp av verksamhet visar ett underskott på 12,3 mnkr för helårsutfall 2017.

Programnämnden, köp av boende och personlig assistans

Totalt utfall (Tkr)	Utfall - 14	Utfall - 15	Utfall - 16	Utfall - 17	2017	2017	2017
Köp av boende och personlig assistans	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut	Budget	Avvikelse	Förbruk %
Köp av vård- och omsorgsboende	0	537	-774 508	-818 403	-823 072	4 669	99,4%
Köp av bostäder med särskild service	-43 038	-42 077	-418 275	-445 199	-436 392	-8 807	102,0%
Betalningsansvar - USÖ	-254	-107	-205	-349	-200	-149	174,3%
Köp av Personlig Assistans	-108 567	-117 688	-124 983	-127 416	-126 883	-533	100,4%
Summa Boende och Personlig assistans	-151 859	-159 335	-1 317 971	-1 391 367	-1 386 547	-4 820	100,3%

Köp av boende och personlig assistans redovisar ett underskott på 4,8 mnkr för helårsutfall 2017.

6.1.4 Investeringar

Inventarieinvesteringar, programområde social välfärd

Objekt Belopp i tkr	Budget 2017	Varav fr 2016	Utfall 2017	Avvikelse Bud-Utfall	Begäran om överfört res
Programnämnd	-23 450	-12 000	-8 277	15 173	-8 000
Socialnämnd väster	-750		-489	-261	
Socialnämnd öster	-750		-606	-144	
Vård- och omsorgsnämnd väster	-6 005	-1 245	-4 418	-1 587	-550
Vård- och omsorgsnämnd öster	-3 145	-1 205	-2 172	-973	-520
Nämnden för funktionshindrade	-3 800		-2 018	1 782	
Överförmyndarnämnden	-100			-100	
Nettokostnad	-38 000	-14 450	-17 980	13 890	-9 070

Programområdet har 2017 en inventariebudget på 38,0 mnkr. Utfallet är ett överskott på 14 mnkr.

Fastighetsinvesteringar, programområde social välfärd

Objekt Belopp i tkr	Budget 2017	Varav fr 2016	Utfall 2017	Avvikelse Bud-Utfall	Begäran om överfört res
Mindre hus i enskilt läge	-4 000	-4 000		4 000	-4 000
Venan	-2 800	-2 800		2 800	-2 800
Nettokostnad	-6 800	-6 800		6 800	-6 800

Programområdet har 2017 en budget för fastighetsinvesteringar på 6,8 mnkr. Utfallet visar ett överskott på 6,8 mnkr. Det pågår en utredning kring mindre hus i enskilt läge och in väntan på denna byggs inga nya hus.

7 Bilagor

Driftnämndernas delårsrapporter